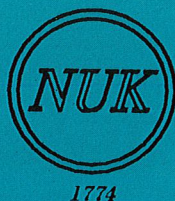

8-9

430306

August-September 1998

ISSN 0353-9237

K NJIŽNIČARSKE
N OVICE

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

8(1998)8-9

VSEBINA

Obdelava gradiva	str. 1
Splošnoizobraževalne knjižnice	str. 2
Predstavljamo vam	str. 8
Mednarodna srečanja	str. 12
Zavod za odprto družbo	str. 14
Čestitke	str. 20
Pa še to	str. 20
Priloge	str. 21

Knjižničarske novice 8(1998)8-9. ISSN 0353-9237. Izdala: Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, 1001 Ljubljana, Turjaška. 1, p.p. 259. Urednik: Jelka Kastelic. Uredniški odbor: mag. Melita Ambrožič, Ivan Kanič. Naklada: 680 izvodov. Cena posamezne številke: 650 SIT. Knjižničarske novice lahko naročite za pol leta (januar-junij ali julij-december) ali za celo leto (januar-december). Naročila in odpovedi pošiljajte pisмено. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje RS št. 23/179-92 z dne 16.3.1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometu davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti (jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si).

OBDELAVA GRADIVA

KLASIFIKACIJA MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI

O klasifikaciji mladinske književnosti v sistemu COBISS smo razpravljali na sestanku Komisije za vsebinsko obdelavo pri ZBDS 18. 6. 1998 v NUK, prisotni smo bili: Iva Budja, Mi-
ro Tržan (oba KOŽ), Mira Lebez (CTK), Helena Verbinc (SAZU), Mir-
ko Nidorfer (UKM), Zlata Dimec, Li-
dija Wagner, Darko Vrhovšek, Tatjana
Kovač (vsi NUK). Sprejeli smo nasle-
dne sklepe in priporočila:

1. LITERARNO ZVRST izražamo
KODIRANO v podpolju 105<f>, vrsto
vsebine pa v podpolju 105 (n.pr.
x1=stripi, x2=slikanice). Sprejeli smo
spremembe v besedilu šifranta in nje-
gove dopolnitve:

- 105<f> a3 zgodovinsko in vojno le-
poslovje
a4 kriminalni in vohunski ro-
man, detektivke
a5 (avto)biografski roman, ži-
vljenjepisi
a6 znanstvena fantastika
a7 fantastično leposlovje
b3 libreti
d humor, satira, parodija
f3 aforizmi, pregovori
f4 basni
i1 spomini, dnevniki
i2 potopisi, reportaže
x ljudsko slovstvo
x1 ljudsko pesništvo
x2 ljudska proza
x3 miti, legende

Klasifikacija v kodirani obliki zado-
stuje, kadar literarna zvrst predpostav-
lja vsebino (n.pr. zgodovinski roman,
detektivka, basni).

2. V STRUKTURIRANIH POLJIH
600/609 klasificiramo leposlovje za
otroke/mladino v skladu s konceptom
klasifikacije leposlovja v celoti, torej
predmetni oznaki dodajamo predmet-
no določilo ("V leposlovju", "V mla-
dinskem leposlovju") v podpolje <x>.

2.1. Pri leposlovju klasificiramo nasle-
dne vsebine, teme, motive, ki jih vna-
šamo v ustrezna .polja UNIMARC
formata (navedeno v oklepaju):

- osebe, domišljjske, legendarne in
mitološke osebe (600<a>, 605<a>)
- čas, prostor, domišljjski prostor
(606<a>, 607<a>)
- predmetno vsebino (606<a>,
605<a>)

2.1.1. Osebna in druga imena obliku-
jemo kot predmetne oznake z dopol-
nilom v oklepaju, kadar je potrebno,
n.pr.:

- Prešeren, France (1800-1849) - V
leposlovju
- Kralj Matjaž (ljudski junak) - V
mladinskem leposlovju
- Kekec (domišljjski junak) - V
mladinskem leposlovju
- Biblia - V leposlovju

2.1.2. Prostor in čas določamo podob-
no, dodajamo dopolnila v oklepaju,
kadar je potrebno, n.pr.:

- Ljubljana - V leposlovju
- Atlantida (legendarna dežela) - V
mladinskem leposlovju
- Indija Koromandija (pravljica de-
žela) - V mladinskem leposlovju
- Antika - V leposlovju

- Srednji vek - V mladinskem leposlovju

2.1.3. Tudi drugo vsebino določamo s predmetno oznako, ki ji dodamo oblikovno določilo, n.pr.:

- Pomlad - V leposlovju
- Konji - V mladinskem leposlovju
- Cirkus - V mladinskem leposlovju
- Dekleta - V mladinskem leposlovju
- Miti - V mladinskem leposlovju

2.2. Za predmetno vsebino mladinskega leposlovja, ki jo v formatu UNIMARC vnašamo v polja 6xx, uporabljamo izbrane izraze, ki jih je pripravila Knjižnica Otona Župančiča, pregledala in dopolnila pa Komisija za vsebinsko obdelavo pri ZBDS (glej priložo Predmetne oznake za klasifikacijo mladinske književnosti).

2.2.1. Za morebitne spremembe v seznamu Predmetne oznake za klasifikacijo mladinske književnosti je pristojna Pionirska knjižnica.

2.2.2. Predmetne oznake vnašamo v polje 606<a>, razen tistih, kjer je to v seznamu posebej označeno.

2.2.3. Zaradi približevanja formatov COMARC in UNIMARC ter sprememb formata UNIMARC smo na predlog Zlate Dimec predlagali konverzijo polja 609 v polje 608 in konverzijo polja 608 v polje 606. Časovne predmetne oznake tako ne bodo več navedene samostojno, ampak bodo vključene med tematske predmetne oznake v polju 606. Predlagali smo tudi konverzijo podpolja <w> polj 600/609 (formalno določilo) v podpolje <x> (tematsko določilo).

3. Knjižnice, ki klasificirajo v POLJE 610, naj prav tako uporabljajo (ob šif-

rantu 105<f>) omenjeni seznam izbranih predmetnih oznak.

Pripravila
Tatjana Kovač

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

OBVESTILO SEKCIJE ZA SPLOŠNOIZOBRAŽE- VALNE KNJIŽNICE

V okviru spletne strani ZBDS je zdaj tudi Sekcija za SIK pripravila informacije o svojem delu. Dodali smo še bibliografijo nekaterih pomembnejših dokumentov, ki nam pridejo prav pri vsakdanjem delu. Vabimo vas, da obiščete našo in vašo stran in jo s svojimi pripombami pomagata dopolnjevati!

Sekcija za SIK je na razpis Ministrstva za kulturo za leto 1999 prijavila tri projekte:

- Predstavitev slovenskih SIK na internetu
- Nakup baze IUS INFO za vse slovenske SIK
- Posvetovanje SIK 1999

Držimo pesti!

Breda Karun

PubliCA ZA SPLOŠNE KNJIŽNICE

PubliCA je program, ki ga financira Evropska skupnost in katerega cilj je pospeševati razvoj in promocijo evropskih splošnih knjižnic. Začetek sega v leto 1997, financiranje je zagotovljeno do poletja 1999. Pričakovati je, da bodo dosežki programa in njegovo poslanstvo trajali mnogo dlje.

Cilji programa

- Skupno delo splošnih knjižnic cele Evrope.
- Vzpodbujati sodelovanje splošnih knjižnic v raziskovalnih projektih.
- Vzpodbujati aplikacijo teh projektov v splošnih knjižnicah.
- Omogočiti izobraževanje managerskega kadra v splošnih knjižnicah.
- Vzpodbujati nastajanje in prevzemanje kvalitetnih modelov vzorčnih servisov v splošnih knjižnicah.
- Vzpodbujati interes za splošne knjižnice v političnem okolju na nacionalnem, lokalnem in vseevropskem nivoju.

Sedanjost

- Vzpostavitev in vzdrževanje stikov med knjižničarji iz različnih evropskih držav.
- Zbiranje in diseminacija informacij o splošnih knjižnicah.
- Omogočanje izmenjave informacij, predvsem preko interneta.

Prihodnost

- Vzpodbujanje interesa za splošne knjižnice z objavljanjem strokovnih člankov.
- Organizacija vseevropske konference splošnih knjižnic, na katero bodo povabljeni vsi, ki lahko ključno vplivajo na njihovo prihodnost.

- Vzpostavitev izobraževalnih centrov v nekaterih izbranih evropskih državah.
- PubliCA ima ambicijo postati vseevropski forum splošnih knjižnic in si pridobiti pozicijo, s katere bo lahko vplivala na odločitve na najvišjem nivoju.

Struktura članstva PubliCE

- Konzorcij sestavlja 9 članov: Rolf Hapel (Danska), Chris Batt (Velika Britanija), Deidre Ellis-King (Irska), Maija Berndtson (Finska), Jan Van Vaerenbergh (Belgija), Ana Runkel (Portugalska), Rob Davies (Velika Britanija), Ioannis Trohopoulos (Grčija) in Trajan Brad (Romunija).
- Kontaktne osebe v ostalih državah so odgovorne, da razširjajo informacije o PubliCI in izvajajo dogovorjene aktivnosti. Te države so: Bolgarija, Češka, Estonija, Litva, Litvanija, Slovaška, Slovenija, Španija, Norveška, Islandija, Poljska, Švedska, Nizozemska, Francija, Avstrija, Madžarska, Italija in Nemčija.

Komunikacija med člani poteka predvsem preko interneta in občasnih srečanj.

Spletna stran PubliCE

<http://www.croydon.gov.uk/publica>
vsebuje:

- Informacije o delu PubliCE.
- Informacije o splošnih knjižnicah v posameznih državah.
- Informacije o razpisih in tekočih projektih, ki zadevajo splošne knjižnice.
- Informacije o vsem ostalem kar bi utegnilo zanimati splošne knjižnice.
- Informacije o dogodkih.
- Diskusijsko listo.

DELAVNICA PubliCA Leuven, 22. avg. 1998

Uvodni del je bil namenjen spoznavanju PubliCE, njenih aktivnosti in načrtov za prihodnost, saj smo bili prvič prisotni tudi koordinatorji iz vzhodnoevropskih dežel.

Vsak od novincev je na kratko predstavljal položaj splošnih knjižnic v svoji državi, s posebnim poudarkom na potrebah po izobraževanju. Temu je namreč namenjena ena od prihodnjih dejavnosti PubliCE.

Osredni del srečanja pa je bila diskusija o "Zeleni knjigi" o vlogi splošnih knjižnic v moderni družbi.

Iniciativo za nastanek dokumenta je dal konzorcij PubliCE, nastal pa je v Komiteju Evropskega parlamenta za kulturo, mladino, izobraževanje in medije. "Zeleno knjigo" bodo obravnavali na oktoborskem zasedanju Parlamenta in upamo, da bo končna verzija takrat tudi sprejeta.

"Zeleno knjigo" bomo, ko bo sprejeta, prevedli v vse nacionalne jezike PubliCE. Praktično uporabo dokumenta vidimo v:

- pomoči pri umestitvi splošnih knjižnic v širši družbeni kontekst
- pomoči pri kreiranju nacionalne strategije razvoja splošnih knjižnic
- kot argument pri pogajanjih za izboljšanje položaja splošnih knjižnic

Na delavnici smo sprejeli nekatere popravke besedila, ki jih bo članica konzorcija PubliCE iz Finske posredovala Komiteju.

Prisotni knjižničarji iz 23 evropskih držav smo sprejeli tudi **Deklaracijo o bodoči vlogi splošnih knjižnic v informacijski družbi**. Besedilo Deklaracije, ki je sinteza Unescovega manifesta o splošnih knjižnicah, študije

Splošne knjižnice v informacijski družbi in "Zelene knjige", bomo prevedli tudi v slovenščino in jo poslali vsem slovenskim splošnim knjižnicam.

V okviru delavnice je bilo tudi precej časa namenjenega spoznavanju in vzpostavljanju stikov med prisotnimi.

Priporočam vsem kolegicam in kolegom iz splošnih knjižnic, da si ogledate spletno stran PubliCE.

Če potrebujete nasvet, če imate vprašanje, če načrtujete obisk kakšne evropske knjižnice, pogledajte na spletno stran, kjer so naslovi vseh koordinatorjev, ki vam bodo z veseljem priskočili na pomoč ali vaš mail posredovali naprej.

Breda Karun

25-LETNICA DELOVANJA POTUJOČE KNJIŽNICE V KOPRU

Delovanje koprskih potujoče knjižnice sega v leto 1973, ko smo prvi v Sloveniji začeli obiskovati naše bralce na podeželju s pomočjo bibliobusa. To je bil manjši prirejeni TAM-ov avtobus s knjižnimi policami, na katerih je bilo postavljenih okrog 2000, z elastično pritrjenih knjig skromnega izbora.

Začetki potujoče knjižnice kažejo na veliko iznajdljivost in voljo knjižničarjev, da naj bi se branja željnim ljudem približalo knjigo v sleherno podeželsko domačijo in v sleherno družino.

Prehrojena pot koprskih potujoče knjižnice je bila vse prej kot lahka. Raznarodovalna politika pred in med vojno je v teh krajih pustila za seboj duhovno praznino. Leta 1971 je na obalnem

območju živelo blizu 60.000 prebivalcev, med katerimi je bilo kar 1/4 takih brez šolske izobrazbe ali z le štirimi razredi osnovne šole.

V tistem času je z begom ljudi z zemlje v mesta zaradi industrializacije nastala na podeželju vrzel, tako pustošenje podeželja je pustilo za seboj ledino, zaradi katere je tedanja Kulturna skupnost občine Koper omogočila nakup bibliobusa, ki je prvič krenil na pot pomladi 1973. leta s 1.721 knjigami.

Čeprav je bil bibliobus v začetku namenjen le koprskemu podeželju, je kmalu začel obiskovati tudi kraje pirske in izolske občine. Zadal si je nalogo, da bo vsakih 14 dni obiskoval 83 vasi iz obalnih občin in 3 vasi v sežanski občini. V oddaljenih vaseh, kjer še ni bilo televizijskih sprejemnikov ali kjer ni bilo povezave z mestom, je bil bibliobus okno v svet. Tedaj je knjižnica uvrstila med svoje programske naloge tudi širjenje knjižnične mreže s pomočjo bibliobusa po podjetjih, domovih in vaških šolah.

TAM-ov prirejeni avtobus je vzdržal vse do leta 1981; nato ga je nasledil bibliobus, ki je bil po obliki in velikosti podoben prvemu. S slednjim smo okoliške vasi obiskovali polnih 16 let.

Letos smo se od iztrošenega in starega vozila nostalgичno poslovili z dnem, ko je pred nami zablestel nov, sodobno opremljen bibliobus s svojo prostornostjo, funkcionalnostjo in seveda našim ponosom. Nov bibliobus je nastal na podvozju Renaultovega tovornjaka M 230.10; izdelalo pa ga je podjetje AS Remont iz Domžal. Na njegove police smo zložili skoraj 5.000 enot knjižnega gradiva. Bralci si lahko na novem bibliobusu poleg bogatejšega in pestrejšega izbora leposlovnih, strokovnih in poljudno-znanstvenih knjig izposojajo tudi zgoščenke, avdio in video gradivo. Poskrbeli smo tudi za us-

trezen izbor knjig za pripadnike avtohtone italijanske narodnosti. Najbolj priljubljen kotiček novega bibliobusa pa je t.i. "mini čitalnica", kjer lahko bralci sede prebirajo dnevno časopisje, si ogledajo video kaseto ali preprosto listajo po bogatejšem izboru gradiva.

O več kot ugodnem odzivu naših bralcev potrjuje tudi statistika obiskov in izposoje prvih 6-ih mesecev delovanja naše knjižnice z novim bibliobusom. Izposoja knjižničnega gradiva, kakor tudi obisk bralcev, sta že v prvih šestih mesecih delovanja nove potujoče knjižnice dosegla številke celega lanskega leta. Ta trend je še bolj opazen v povečanju števila novih članov; v prvi polovici letošnjega leta se je vpisalo dvakrat več novih bralcev kot v celem lanskem letu. Ob boljših pogojih dela na novem bibliobusu, tudi mi-knjižničarji lažje in z večjim zadovoljstvom opravljamo lepo, a naporno delo potujočega knjižničarja.

Z letošnjim letom opravlja knjižničarsko dejavnost na potujoči knjižnici dva zaposlena. Redno obiskujeva 62 postajališč v občinah Koper, Izola, Piran, Divača, Hrpelje-Kozina in Ilirska Bistrica. Zavod je uvrstil med svoje programske naloge tudi obogatitev knjižnega fonda, da bosta ponudba bogatejša in pestrejša, obiski bibliobusa pa še pogostejši.

Nove kulturne pridobitve se še posebej veselijo naši bralci. Na podeželju doživljajo z nami prijetno izkušnjo vsakokratnega srečanja, ko k njim pririnejo po vaških stezicah na cilj, da zamenjamo knjige, kratko pokramljamo in se znova odpeljemo s tem širokim in dolgim vozilom. Tedaj s sodelavcem razmišlja, kako bova ob naslednjem obisku bralcem uresničila želje in potrebe, zapisane v knjigi naročil, kako bova razširila ponudbo in obveščenost bralcev o razpoložljivih knjigah, da morava predstaviti našo

dejavnost tudi najmlajšim v vrtcih, pa tudi o tem, kako bo naslednjič spet prijetno srečanje s preprostimi in knjige željnimi ljudmi, ko bodo tudi otroci hiteli po nove knjige in segali v košarico, da se posladkajo.

Zaključila bom z mislijo, ki jo je pred časom zapisala 10-letna deklica v našo knjigo vtisov: "Vesela sem, ker knjige vozite tudi zame." Taka misel daje smisel našemu delu.

Luana Malec

SREČANJE SLOVENSКИH POTUJOČIH KNJIŽNIČARJEV V KOPRU

Potujoče knjižnice so jubilejno 25-letnico svojega delovanja obeležile z letos že 6. srečanjem slovenskih potujočih knjižničarjev 1. in 2. julija v Kopru. Srečanje postaja tradicionalno in daje možnosti za prijateljsko zблиžanje potujočih knjižničarjev, njihovo strokovno in ustvarjalno povezovanje, medsebojno spoznavanje delovanja potujočih knjižnic iz različnih okolij in izmenjavo izkušenj. Ob tej priložnosti je bil predstavljen tudi zbornik (v nakladi 200 izvodov), ki so ga skupaj pripravile vse slovenske potujoče knjižnice.

Srečanja se je udeležilo 38 delavcev potujočih knjižnic iz vse Slovenije. Z nami so bili tudi grška gostja gospa Aspasia Tasiopoulou, dr. Silva Novljan, svetovalka za SIK pri NUK, predsednik Zveze slovenskih SIK gospod Janez Lah, predsednica Društva bibliotekarjev Primorske gospa Anica

Božič, predstavnika IZUM-a gospa Mira Folnovič in Dušan Hanžurej, ravnatelj SIK in drugi strokovni delavci, ki s svojim delovanjem pomembno prispevajo k delu in napredku potujočega knjižničarstva.

Prvi dan srečanja smo se zbrali v sejni dvorani hotela Triglav v Kopru. Gospa Nika Pugelj, predsednica Sekcije za potujoče knjižničarstvo pri ZBDS je po prisrčnem pozdravnem govoru predstavila delo slovenskih potujočih knjižnic v lanskem letu. Podala je zanimiv pregled delovanja podsekcije in sekcije za potujoče knjižničarstvo pri ZBDS ter predstavila usmeritve delovanja sekcije za obdobje do naslednjega letnega srečanja v Kranju.

Srečanje je bilo tudi priložnost za iskreno zahvalo in priznanje k dolgoletnemu in uspešnemu delu naših kolegic pred upokojitvijo ga. Lenke Dakskobler iz tolminske potujoče knjižnice in ga. Ester Krečič iz ajdovske potujoče knjižnice.

Prisotnim sem predstavila 25-letno delovanje koprskе potujoče knjižnice, nato pa smo koprski in mariborski potujoči knjižničarji poročali o vzpodbudnih izkušnjah ob delu z najnovejšima bibliobusoma. Na terenu, ki ga pokriva koprskа potujoča knjižnica sta izposoja knjižničnega gradiva in obisk bralcev močno narasla; ta trend pa je še bolj opazen pri povečanju števila novih bralcev, saj je v šestih mesecih delovanja z novim bibliobusom zabeleženo dvakrat več novih članstev kot v celem lanskem letu. Kraji, ki jih potujoča knjižnica ne more obiskovati, bodo redno oskrbovani s kolekcijami. Mariborski potujoči knjižničarji so poročali o svoji izkušnji avtomatizirane izposoje, ki deluje brez težav in zastojev, saj z IZUM-om odlično sodelujejo. V bibliobusu imajo tri uporabniška mesta; dva za knjižničarje in en terminal za bralce. Izbrani sistem COBISS

deluje dobro, zato ga priporočajo tudi ostalim potujočim knjižnicam.

V nadaljevanju posvetovanja smo glede na izkušnje kritično ocenili nekatere pomanjkljivosti delovanja novih bibliobusov. Ugotovitve, ki naj bi služile pri nabavi novih bibliobusov, smo strnili v naslednje sklepe:

1. Ministrstvu, pristojnemu za kulturo predlagamo, da bi kot investitor preko svojih predstavnikov neposredno sklepalo z izvajalcem pogodbe za izdelavo novih bibliobusov ter neposredno preverjalo kakovost izdelave.
2. Od proizvajalca bomo v bodoče zahtevali, da v predračun in kasneje v pogodbo o izdelavi bibliobusa natančneje vnese specifikacije za vsa izvajalska dela in vse potrebne elemente, ki omogočajo, da bibliobus kasneje lahko nemoteno opravlja naloge izposojevalno-informacijskega središča.
3. Glede na to, da ima AS REMONT iz Domžal edini v Sloveniji licenco za izdelavo nadgradnje bibliobusov, bomo za nove bibliobuse skušali pridobiti potencialne izdelovalce nadgradenj tudi v tujini, oz. vzpodubiti konkurenco tudi na domačih tleh.
4. Delovna skupina, ki jo bo določila naša sekcija, bo do jeseni pripravila osnovo za izdelavo izčrpnih strokovnih in tehničnih zahtev, ki bodo služile kot podlaga za izvedbeni načrt. Ob sodelovanju z lokalnimi skupnostmi bo pripravila tudi seznam osnovnih elementov, s katerimi naj bi bila opremljena bibliobusna postajališča (nadstrešek, električni priključek, telefon, ipd.).
5. Glede na predvideni "kulturni tolar" in s tem na možnost širjenja mreže potujočih knjižnic v Sloveniji, naj bi ravnatelji matičnih knjižnic pričeli z načrtovanjem mreže

bibliobusne službe na njihovem območju.

Po krajšem premoru je ga. Aspasia Tasiopoulou izčrpno predstavila Osrednjo javno knjižnico iz Verie in njihov bibliobus, najmodernejši v Grčiji, ki je rezultat sodelovanja z Evropsko skupnostjo v projektu MOBILE. Poročala je o nadaljnjem vključevanju Grčije v projekt Evropske skupnosti ISTAR (www.istar.org) ter prisotne seznaniila z dvotedenskim bivanjem na Danskem, kjer se je s pomočjo danske vlade seznanjala z delovanjem javne knjižnice v Silkeborgu. O svoji knjižnici je pripravila zanimivo razstavo.

Ga. Majda Blagšič iz mariborske knjižnice je pripravila osnutek pravilnika Stepišnikovega sklada, ki ga bo, ob upoštevanju morebitnih pripomb, poslala na predsedstvo ZBDS, da ga pregleda in v potrditev uvrsti na dnevni red letnega posvetovanja članov ZBDS v Celju.

Ob zaključku posveta je ga. Nika Pugelj posredovala prošnjo gospe Helene Drnovšek Zorko iz Canberre, slovenske konzularne predstavnice v Avstraliji, da bi ljubljanska Potujoča knjižnica tamkajšnjim Slovencem posredovala kolekcijo knjig v slovenskem jeziku. V akciji oblikovanja kolekcije bodo sodelovale vse slovenske potujoče knjižnice (vsaka s cca 20 knjigami).

Pozno popoldne smo zbrani sproščeno pokramljali na skupnem kosilu v prijetnem okolju gostišča Norbedo na Bivju.

Drugi dan srečanja je bil namenjen predstavitvi slovenskih bibliobusov koprski javnosti. Na Muzejskem trgu so si obiskovalci lahko ogledovali potujoče knjižnice iz Kopra, Domžal - Kamnika, Ljubljane, Maribora in Trziča. Popoldne, ob zaključku letnega srečanja, smo se knjižničarji poslovili

z mislijo na prihodnje letno srečanje potujočih knjižničarjev v Kranju.

Luana Malec

PREDSTAVLJAMO VAM

ŠTUDIJSKO POTOVANJE PO NEMŠKIH KNJIŽNICAH

Na povabilo gospe Elizabeth Simon iz Nemškega bibliotekarskega inštituta, sem se letos kot edina predstavnica iz Slovenije udeležila mednarodnega seminarja v Nemčiji od 28. junija do 12. julija 1998. Naše srečanje je bilo razdeljeno na dva dela, prvi del je obsegal enotedenski seminar v Würzburgu z naslovom: *Oskrba z informacijami – politika in strategija*, drugi del pa je zajel obsežno študijsko potovanje in ogled knjižnic, založb in arhivov od Würzburga, Göttingena, Gutersloha, Marburga do Frankfurta.

Mednarodni seminar

V prelepem Würzburgu, pravzaprav na njegovih obronkih se nas je nastanilo 53 knjižničarjev iz vsega sveta. Moja vsakodnevna komunikacija je potekala med angleščino, nemščino in ruščino. Uradna jezika seminarja sta bila angleščina in nemščina. Od 28. junija do 3. julija 1998 smo imeli enotedenski seminar, na katerem je bilo predstavljenih 32 referatov. Seminar je bil razdeljen na posamezne sklope, ki so zajemali: politiko in strategijo, informacijsko etiko, moč

informacij, nove oblike in novo ogrožje (stavbe), informacijsko pismenost, založništvo, avtorske pravice, oskrbo z informacijami med tradicionalizmom in modernizmom, trg informacij in na koncu smo spregovorili še o nacionalni informacijski politiki. Udeleženci so bili: Angleži, Bolgari, Čehi, Danci, Finci, Hrvati, Japonci, Kitajci, Litvanici, Madžari, Moldavci, Nizozemci, Nemci, Rusi, Slovaki, Slovenci, Ukrajinci in Uzbekistanci.

Čeprav smo bili z različnih koncev sveta, je bila problematika, ki smo jo predstavljali drug drugemu vsem znana in pogosto tudi neprijetna. Tako je Walter Umstätter povedal, da jim ukinjajo Nemški bibliotekarski inštitut, ki je bil vsa leta tudi organizator teh srečanj in da je tokratno srečanje zadnje. Veliko delavcev inštituta si bo moralo iskati novo zaposlitev. Da je v nekaterih državah še precej slabo opremljenih knjižnic smo lahko ugotovili iz referata dr. Borjane Stančeve iz Bolgarije. Bili pa smo prijetno presenečeni nad kolegi iz Rusije in Ukrajine, ki se v zadnjih letih hitro modernizirajo in pri tem jim je v veliko pomoč fundacija Soros. Veliko knjižničarjev iz teh dveh držav in tudi nekaterih drugih iz bivše Sovjetske zveze se izobražuje v Združenih državah Amerike, hodijo na večmesečna študijska izpopolnjevanja in na študijske obiske. Kolega Eduard Duijker nam je prikazal položaj visokošolskih knjižnic na Nizozemskem in nas ob tej priliki povabil na letošnjo konferenco IFLA v Amsterdamu.

Sama sem predstavila referat: *Vpliv nacionalne politike na strategijo specialnih knjižnic*. Ko me je kolega Pandelia Pandeliev iz Bolgarije predstavljajal, je tako lepo predstavil Kranjsko goro, da sem bila prepričana, da jo je že videl. Pozneje mi je priznal, da še nikoli ni bil v Sloveniji in da je ta kraj videl samo po televiziji. Pred predsta-

vitvijo mojega referata, sem na kratko predstavila tudi Slovenijo. Vesela sem bila, ker je bil moj referat deležen dokajšnje pozornosti. Tako so se tuji kolegi zanimali, kakšen je položaj specialnih knjižnic v Sloveniji, kakšno delo opravljam kot svetovalka, kako izgledajo naša posvetovanja specialnih knjižnic in kako NUK skrbi za vse te knjižnice. Vsem sem poskušala odgovoriti, ne samo takrat ob uradni predstavitvi referata ampak tudi pozneje v neformalnih pogovorih.

Med bivanjem v Würzburgu smo si ogledali tudi njihovo splošnoizobraževalno knjižnico in sprejel nas je tudi njihov župan.

Študijsko potovanje

V petek 3. julija smo se po opravljenih dopoldanskih referatih, popoldne odpravili na našo enotedensko študijsko pot. Kdor si predstavlja takšno pot kot nekakšno turistično potepanje se moti. Študijsko potovanje se mi je zdelo bolj naporno od samega seminarja. Zvečer smo prispeli v hotel blizu mesteca Hannoversch-Münden, od koder smo potem tri dni potovali naokrog. V soboto in nedeljo smo si ogledali turistične kraje v delu Nemčije. V ponedeljek 6. julija smo si ogledali Univerzitetno knjižnico Spodnje Saške v Göttingenu. V štiriurnem programu so nam knjižnico predstavili iz različnih vidikov, potem pa so nas popeljali še po središču mesta. V torek 7. julija smo si v mestecu Gütersloh ogledali splošnoizobraževalno knjižnico, ki je naredila na nas vtis predvsem zaradi zanimive prostorske razporeditve. To knjižnico 51% financira privatno podjetje in 49% jo financira mesto. V sredo 8. julija smo si v mestu Marburg, ki je pobrateno z našim Mariborom ogledali njihovo univerzitetno knjižnico. V starem delu mesta, pa smo si ogledali

še knjižnico Protestantske teološke fakultete. V četrtek 9. julija smo si v mestu Goldbach ogledali antikvariat, ki tudi dobro trguje in zaposluje 20 ljudi. Istega dne smo obiskali tudi Nemško nacionalno knjižnico v Frankfurtu. Knjižnica je moderna, vseljena je bila 1997 leta poleti. Zaposluje 330 delavcev in meri 24.000 m². V tej knjižnici pripravljajo in urejajo nemško nacionalno bibliografijo. Popoldne pa smo obiskali še Swets&Zeitinger, kjer so nam predstavili vso paleto njihovih storitev. V petek 10. junija smo si ogledali še splošnoizobraževalno knjižnico Statbucherei Frankfurt, ki se nahaja na eni od bolj živahnih frankfurtskih ulic. Kot večina nemških knjižnic, je tudi ta odprta od 11 do 19 ure. Ko sem po njihovih policah iskala slovenske knjige, sem nekaj malega našla med knjigami hrvaškega in srbskega govornega področja.

Vse publikacije in prospekte, ki sem jih prinesla iz različnih nemških knjižnic sem zbrala in vam bodo na voljo v INDOK centru Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Seveda se bom o potovanju in knjižnicah z vami tudi pogovorila, če si boste to zaželeli.

Nada Češnovar

HRASTNIŠKA KNJIŽNICA ANTONA SOVRETA SE PREDSTAVLJA

Včasih se zgodi kaj, kar je treba omeniti, čeprav je nima osrednjega pomena za knjižnično dejavnost v Sloveniji. Danes vam želim predstaviti preimenovanje neke knjižnice.

Ideja o novem imenu je vzniknila, ko se je začel Projekt Sovre pred dvema letoma. Takrat je občina Hrastnik in njen župan, g. Leopold Grošelj, sprejela načrt oživitve Sovretovega spomina. Svoje najboljše sinove (in hčere) kot narod Slovenci ne bomo pozabili, in Anton Sovre je eden izmed njih, svetovljan iz Šavne Peči, kot je zapisano v Krpanu¹.

Govorili in razmišljali smo o njegovem neminljivem pomenu za slovenski narod, družno ugotavljali, da je bil odličen filolog, ki ga je zanimala grščina, latinščina in slovenščina, ki jo je ljubil. Slišali smo, da se je nekako imel za poslednjega humanista, za neko izumirajočo vrsto znanstvenika, pa je vendar navdušil vrsto ljudi, da še nadaljujejo njegovo delo. Preživel je vse šolske reforme, in izkazalo se je, da je bila njegova vera v moč klasičnih jezikov, antike in humanistike upravičena. Bil je slovenski akademik, član SAZU, od leta 1953, ko je bil izvoljen za rednega člana, razred za filološke in literarne vede.

Hrastniška knjižnica ima pisano zgodovino. Mira Vučetič, vodja knjižnice, pravi:

“Bralna tradicija v hrastniškem prostoru sega v predvojna leta, ko se je zlasti delavska mladina zbirala v raznih društvih. V okviru teh društev so delovale tudi “knjižnice”, ki so imele skromne fonde knjig, vendar pa že precej stalnih bralcev.

Po vojni je knjižnica delovala pod okriljem društva Svoboda. Ker je v Hrastniku to društvo delovalo v spodnjem in zgornjem delu, sta bili tudi knjižnici dve. Vodili so jih prostovoljci, knjižni fond pa se je počasi, a vztrajno večal. Nekaj gradiva iz tega obdobja je še ohranjenega.

Sodobno zasnovo pa predstavlja leta 1960 ustanovljena Ljudska knjižnica Hrastnik. Ta je leta 1967 postala tudi matična knjižnica za občino Hrastnik. Knjižnica je bila strokovno urejena, vodila jo je usposobljena knjižničarka. S svojim fondom se je vključila v medknjižnično izposajo.

Danes smo splošnoizobraževalna knjižnica IV. tipa in delujemo kot organizacijska enota Kulturno – rekreacijskega centra Hrastnik. Štiri zaposlene knjižničarke nadaljujemo knjižničarsko tradicijo v Hrastniku (cca 11.000 prebivalcev).

Delujemo na 346 m² površine (oddelek za odrasle, oddelek za mladino, čitalnica), imamo dve stalni izposojevališči v Steklarni in na Dolu.

Knjižnica ima:

- 34.000 enot gradiva
- 2.300 vpisanih bralcev
- 100 tekočih naslovov časnikov in revij
- 90.000 enot izposoje letno
- 43.000 obiskovalcev letno.

Vključena je v knjižnično informacijski sistem COBISS in povezana z drugimi knjižnicami. Obiskovalcem omogoča:

- pregledovanje katalogov vseh slovenskih knjižnic
- dostop v Internet
- medbibliotečno izposajo.

Odprta je od ponedeljka od petka od 11.00 do 19.00 ure, ob četrkih do 17.00 ure. Poleg računalniško vodene izposoje gradiva v čitalnici ali na dom prireja “Četrtekova srečanja”: predavanja, literarne večere, predstavitev knjig, razstave, ure pravljič, knjižno in knjižnično vzgojo za mlade, literarne uganke in kvize, bralno značko za najmlajše...”

¹ (leto 5, maj in junij 1998, str 18, 17, št.54, 55).

Ta prijeten kraj je z novim imenom "Knjižnica Antona Sovreta" je vsekakor na dobičku, bolj prepoznaven v močni slovenski knjižničarski mreži. "Nomen ist omen", so rekli Latinci nekdanj. Ko si knjižnica jemlje za vzor tako velikega človeka, je naravnana k odličnosti v stroki. Upamo lahko, da bo z novim imenom ohranjala spomin na Antona Sovreta tudi strokovno. To lahko pomeni, da bo ena od prioritet pri nabavi tudi nabava njegovih knjig. Morda bo brskanje po antikvariatih prineslo na dan kakšno njegovo delo. Morda bi bilo zanimivo zbrati vseh 193 bibliografskih enot (ki jih je popisal v bibliografiji Bogomil Gerlanc. V: Sovretov zbornik, 1983), ki jih je ustvari v življenju, in najti še kakšen nov ponatis, od leta 1985 naprej.

Lahko si zada za cilj, najti in pridobiti njegove Stare Grke, ki so jih v času okupacije zmeli radeški papirni mlinci in jih je le nekaj (od 3020) rešil zavedni skladiščnik. Eden možnih ciljev je tudi poiskati in strokovno ovrednotiti njegovo rokopisno zapuščino, ki jo sedaj uživa le en bibliofil, ki jo je odkupil od dedičev, za slovenski narod pa je zaklenjena. To je že spet delo za enega, ali celo dva človeka, in to strokovnjaka. Ali bo Hrastnik imel moč navdušiti ljudi za te naloge?

V dobro knjižnico lahko zahajaš celo življenje, zaradi knjig ali zaradi ljudi in druženja. Dobra knjižnica je tudi delovno orodje intelektualcem. Ljudje potrebujemo knjige za strokovno ali osebno rast ali kar tako, za veselje. Zato imamo javne knjižnice, ki so iz leta v leto bolj zatrpane z obiskovalci. Svoje domoznanske vloge pa pogosto ne morejo izvesti, ker nimajo dovolj ljudi za to.

Knjižnica je tudi središče družbene skupnosti, komune. Nehote izraža, ponazarja skrb domačinov za knjige, za duhovno bogastvo naroda in v Hrast-

niku lahko rečemo, da jim je mar zanje. Marsikdo bi oporekal, da rudarji, industrijski delavci, kmetje, kočarji in peščica intelektualcev lahko shajajo s svojimi knjigami, in s tistimi, kar so se naučili v šoli, pa ni tako. Na srečo. Vsem obiskovalcem knjižnice želim, da bi z novim imenom začutili Sovretovega duha, se ob njem oplajali in hranili in izpolnjevali, hkrati z dobrimi željami za knjižnico, da z novim imenom še bolj bogati svoje občane, da jih še bolj povezuje v trdno, človekoljubno, strpno, občestvo. Da bodo znali iskati bogastvo tam, kjer je: v ljudeh, soobčanih, sosedih, prijateljih in znan- cih.

Na ogled je tudi priložnostna razstava, ki je iz dveh delov: Sovretova osebna knjižnica, kot delovni pripomoček in Sovretovi prevodi. Izbor prve je naredil Pavel Česarek, bibliotekar in prof. lat. in grškega jezika na FF. Razstavljene prevode vse hrani Sovretova knjižnica. Povabim vas, da si vzamete kakšen njegov prevod domov, in okušate glasno prebrane verze in jezik, kako zvenijo. Še več boste odnesli, če boste prišli na izlet v Šavno Peč, pred njegov spomenik, delo Viktorja Ples- tenjaka, poklepetali z vaščani, in se dobro imeli. Lahko pa poiščete njegovo domačo stran na Internetu, na www.geocities.com/Athens/Academy/3474/.

Hedvika Pavlica

**MEDNARODNA
SREČANJA**

**GLOBAL REACH...
LOCAL TOUCH: 117.
LETNA KONFERENCA
AMERICAN LIBRARY
ASSOCIATION
(Washington, 25. junija – 1.
julija 1998)**

Sto sedemnajsta letna konferenca najstarejšega knjižničarskega združenja na svetu je bila letos v Washingtonu. Konferenca je vsakič v drugem mestu in prihodnje leto je na vrsti New Orleans. Kot tudi pritiče Združenim Državam Amerike, je bila konferenca ogromna: udeležencev je bilo okoli 20.000 od tega kar 400 tujih. Program konference se je odvijal na več kot 30 lokacijah, ki so jih povezovala krožne avtobusne linije. Informacijsko središče je bilo v Washington Convention Centru, kjer je bila poleg organizacijskega središča obsežna razstava knjižničnega gradiva na vseh medijih, knjižnične opreme in sploh vsega, kar knjižničarji potrebujemo pri svojem delu. V manjših sobah centra je bilo dovolj prostora za številne sestanke te velike organizacije, v avli pa za veliko trgovino s spominki in publikacijami, ki jih izdaja ALA, dve restavraciji, informacijske pulte in ložo za mednarodne obiskovalce. Udeležencem je bila na voljo tudi računalniška kavarna, ki je bila založena z zadostnim številom računalnikov, tako da je bilo vedno moč brez predolgega čakanja poslati sporočilo domov in izvedeti kaj je novega pod Alpami.

Čeprav je v centru vrvelo obiskovalcev pa prave gneče ni bilo. Vedno je bilo mogoče najti prostor pri mizi katere od restavracij, seveda pa ni bilo mogoče v miru pojesti kosila. Z radovednimi, zgovornimi in simpatičnimi kolegicami sem se običajno zapletla v dolge pogovore. Odlična, a utrudljiva šola amerikanščine in komur so odveč stiki z ljudmi, temu obisk konference ALA odsvetujem.

V ozadju tega na prvi pogled ležernega gibanja je bila seveda odlična organizacija, ki jo je vodila obsežna zasedba uslužbencev ALA. Zveza ima sicer kar 350 stalno zaposlenih na svojem sedežu v Chicagu, v svoji enoti v Washingtonu, katere osrednja naloga je spremljati delo Kongresa, ki se nanaša na knjižnice ter seveda vplivati na njegove odločitve, pa petindvajset. Cela paleta različnih komisij, odborov in sekcij, ki segajo od ozko strokovnih področij katalogizacije do komiteja za intelektualno svobodo, je seveda izkoristilo srečanja za svoje sestanke.

Obseg konference najbolje ilustrira program konference, ki obsega kar 328 strani. Po velikosti, debelini in tisku spominja na ljubljanski telefonski imenik, v njem pa so zbrane vse informacije, ki jih udeleženec utegne potrebovati.

Prvi del publikacije je posvečen lokalnim informacijam s podatki o transportnih sredstvih, v njem so zbrane telefonske številke pomembnejših služb na konferenci in navodila, kako poskrbeti za svojo varnost v mestu. Kot obvezen pripomoček se je izkazal načrt mesta s tlorisi hotelskih nadstropij, kjer so se odvijala posamezna predavanja, saj se brez tega preprosto ni mogoče udeležiti zasedanj.

Organizatorji se zavedajo, da je konferenca za tuje udeležence lahko prav trd oreh in so nam že prvi dan pripravili predavanja, v katerem so nas sez-

nanili z zgodovino ALA, organizacijo konference ter nas obenem založili s praktičnimi napotki o tem, kako naj se obnašamo v mestu in na kaj naj pazimo.

Poglavje zase so bile spremljevalne prireditve. Library of Congress, ki bo na prelomu tisočletja praznovala svojo dvestoletnico, je letno konferenco ALA obogatila s pestro ponudbo in tako poskrbela za svojo promocijo. Že vnaprej se je bilo potrebno prijaviti za številne predstavitve oddelkov in dejavnosti te velike ustanove (v njej je kar 4000 zaposlenih, samo v nabavnem oddelku 175 – kar je precej več kot vseh zaposlenih v NUK): od nekajurnih vodstev in ogledov, do celodnevne prakse v katerem od številnih oddelkov. Vrata najstarejše, Jeffersonove stavbe je na široko odprla vsem udeležencem konference v večernem sprejemu, kjer so lahko gostje neovirano pokukali v njene skrite kotičke. V času konference je bilo za udeležence organiziranih kar 43 izletov, za družabno življenje je bilo poskrbljeno z organizacijo številnih zajtrkov, kosil in večerij ter srečanj z znamenitimi avtorji.

Vmes se je seveda delalo in to kar precej. Samo v enem dnevu se je med osmo uro zjutraj in polnočjo zvrstilo kar 81 (enainosemdeset) predavanj, otvoritev razstav, okroglih miz, sprejemov in tako naprej.

Ker prireditve potekajo ob istem času v različnih delih mesta, se praktično ni bilo mogoče udeležiti več kot dveh zasedanj na dan. Zasedanja so bila posvečena določeni temi, ki jo je obravnavalo več avtorjev iz različnih zornih kotov. Zato so bile obravnavane teme zelo zanimive in so na koncu sprožile živahno polemiko sodelujočih, tako da so se raztegnile krepko čez dve uri.

Program si seveda vsak udeleženec oblikuje po svojih željah. Začetek sem namenila zgodovinski temi, ki se doti-

ka tako nabavne politike kot tudi knjižničarske etike: obravnavi makartizma v ZDA. Okroglo mizo z naslovom *A Lost Opportunity: Intellectual Freedom in Early Cold War America* so uvedli trije zanimivi referati, ki jih je poslušalo kakih 30 udeležencev. Očitno udeležencev ta problematika ni privlačila, vsaj ne tako kakor popoldanska tema, ki se je ukvarjala s fenomenom *Fair Use – a Value in the Digital Age*. Bleščečo predstavitev in zagovor pravice do kopiranja avtorskopravno zaščitenega dela v razumnem obsegu, ki temelji na razsodbi nekega sodnika, izrečeni sredi devetnajstega stoletja, je pripravil pravni svetovalec ALA Washington Office. Sledil mu je nič manj zanimiv prispevek, ki je obravnaval problem s stališča založnika. Predavanjem je zbrano sledilo preko dvesto poslušalcev.

Naslednje jutro sem začela tako, da sem preskočila zajtrk in šla po gradivo in informacije na okroglo mizo z zanimivim naslovom *"Want to be Librarian in Kathmandu? ..."*. Zame, pa tudi za marsikaterega kolega je bila informacija o knjižničarjih-prostovoljcih nekaj povsem novega. Oborožena z gradivom in nekaj osnovnimi informacijami, sem se napotila na okroglo mizo sekcije Library Administration and Management Association za stike z javnostjo *"Effective Lobbying Skills: Lessons from the NRA"*. Že več let sledim obvestilom washingtonske enote ALA, ki se ukvarja predvsem z delom Kongresa in poskuša vplivati na sprejem takih zakonov, ki bodo v soglasju s poslanstvom knjižnic, predvsem pa ne bodo njihovega dela ovirali. Zato me je zanimalo, kakšen je pravzaprav način in obseg njihovega lobiranja.

Temo je uvedel predstavnik National Rifle Association, ameriškega združenja, ki se v skladu z drugim amandmajem ameriške ustave zavzema za

svobodno nošnjo in dostop do orožja. Sledila je predstavitev lobiranja ALA in primerjava uspešnosti dela obeh organizacij ter iskanje razlogov, zakaj je prva uspešnejša od druge. Zaključek je izzvenel v pozivu knjižničarjem, naj bo njihova profesionalna zavest na prvem mestu ne glede na to, kateri politični stranki, organizaciji ali združenju pripadajo. Žal poziv ni naletel na posebej plodna tla, saj je bilo udeležencev le kakih 20.

Na predstavitvi, ki sem jo obiskala popoldne, pa je bila atmosfera popolnoma drugačna. Aktualna tema "*Digital Object Identifiers: Impact, Costs and Concerns*", je do zadnjega kotička napolnila veliko dvorano. Avtorji projekta so nam predstavili njegovo zgodovino, predvsem pa osvetlili trenutno stanje, nas seznanili s članstvom v International DOI Foundation ter s prihodnjim razvojem.

Svoj osebni zaključek konference sem si pripravila z udeležbo na predavanju osredotočenem na etično temo: "*The Value of Values: Changes and Continuities as We Face the New Millennium*". Izvrstno uvodno predavanje filozofa Williama Gassa je izzvenelo v nostalgичen poklon dobri stari tiskani knjigi.

Čas, ki mi je preostal do uradnega zaključka konference, sem porabila za ogled knjižnic. Največ časa sem prebila v Library of Congress, kjer sem si ogledala Rokopisni oddelek, ves dan pa sem bila na "praksi" v Copyright Office (ta enota si seveda zasluži posebno predstavitev in bom o njej še pisala). Ogledala sem si še splošnoizobraževalno knjižnico v Arlingtonu in enoto, ki skrbi za pridobivanje in obdelavo knjig, ki jih potem obdelane in ustrezno opremljene distribuira šolskim knjižnicam v celotnem okrožju.

Udeležba na konferenci je bila zame pravo doživetje. Ker mi je Zavod za

odprto družbo organiziral prenočišče na domu pri ameriški družini (pod streho so nas seveda vzeli knjižničarji), sem poleg "blišča" konference spoznala tudi zelo vsakdanje in nam znane probleme, s katerimi se soočajo ameriške knjižnice in knjižničarji.

Potovanje in udeležbo na konferenci so mi omogočili: moja matična ustanova, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, Zavod za odprto družbo in ZBDS za kar se jim najlepše zahvaljujem.

Eva Kodrič-Dačić

ZAVOD ZA ODPRTO DRUŽBO

Zavod za Odprto družbo - Slovenija
prireja v sodelovanju z
Narodno in univerzitetno knjižnico
v Ljubljani

KNJIŽNIČARSKO DELAVNICO,

ki bo od **30. novembra do 2. decembra 1998** v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Glavna tema letošnje delavnice bodo osnovni informacijski sistemi in servisi in bo namenjena usposabljanju informatork/jev in tistih knjižničark/jev, ki želijo uporabnikom/cam in ostalim kolegom/icam poenostaviti delo z elektronskimi dokumenti. Tridnevno delavnico bosta vodila predavatelja ga. Lucy Tedd (University of Wales, Velika Britanija) in g. Andy Large (McGill University, Kanada).

Delavnica bo potekala v angleškem jeziku, zato je za udeležence/ke obvezno aktivno znanje angleškega jezika ter poznavanje osnov PC, Interneta in osnovnih znanj o elektronskih publikacijah. Delavnica je brezplačna. Stroške namestitve, prehrane in potne stroške za udeležence/ke iz drugih krajev Slovenije bo poravnal Zavod za Odprto družbo - Slovenija.

Kandidati/ke, ki se želijo udeležiti delavnice, naj pošljejo prijave do 10. oktobra 1998 na naslov:

*Narodna in univerzitetna knjižnica
Zavod za Odprto družbo – Slovenija
Karmen Štular Sotošek
(Knjižničarska delavnica)
Turjaška 1
1000 Ljubljana*

Prijava naj vsebuje naslednje podatke:

- Ime in priimek kandidata/ke;
- Naslov, naslov elektronske pošte, številko telefona in faksa;
- Naslov knjižnice, v kateri je kandidat/ka zaposlen/a;
- Kratko biografijo s podatki o izobrazbi, strokovni usposobljenosti, udeležbi na podobnih seminarjih, ipd ;
- Opis del, ki jih opravlja v knjižnici ;
- Informacije o tem, kako bo lahko pridobljena znanja uporabljal/a na svojem delovnem mestu.

NOVE MOŽNOSTI ZA POSTDIPLOMSKO IZOBRAŽEVANJE

Zavod za odprto družbo – Slovenija, nam je posredoval informacijo o podiplomskem študiju bibliotekarstva na Poljskem. Žal je rok za prijave letos že zamujen, lahko pa poskusite naslednje leto:

Announcing

Professional Development Courses for Librarians and Practicing Information Specialists in Central and Eastern Europe The International Centre for Information Management Systems and Services (ICIMSS) Torun, Poland.

Announcement

A new international school for librarianship and information management, formed in association with Nicholas Copernicus University in Torun, Poland invites practising librarians, information specialists and library school teachers (especially from Eastern and Central European countries) to apply for enrollment.

The Professional Development program delivered through a combination of residential and distance learning (across the Internet) methods, has been implemented in October 1997 and tested by students taking part in its pilot program, who now have successfully finished the second semester of studies. You can read their opinions and make individual contact by looking at the "Student Directory" pages on the ICIMSS www site:

<http://www.poniecki.org/ICIMSS/StudentsF.html>

An International board of highly visible and recognized experts from the region, the United Kingdom and the

United States have assembled an internationally renowned faculty and written a curriculum specifically aimed at conditions in Central and Eastern Europe.

Dates

ICIMSS announces that it will offer post-diploma Professional Development courses in Information Science beginning October 5th, 1998. It will offer a course of studies leading to an MLS (Masters in Library Science) degree beginning in the following year. Professional Development courses will be recognized towards the Masters program.

Background

Information science is one of the richest and most important research and practice areas in today's environment. Social evolution and technological progress continually raise new questions and challenges for librarians, whether they work in public, academic, or specialized research libraries.

To help librarians gain the skills with which to solve these fundamental challenges and to facilitate improved efficiency in library work, the professional development courses will include sessions on the following topics:

Semester 1

INFORMATION TECHNOLOGY AND ITS APPLICATION Instructor: Czesław Jan Grycz, Berkeley (USA)

- Distributed Networks
- Client/Server Technology
- Structure of Documents and Encoding Standards Internet Toolsets (TELNET, WWW, Databases, OPACs)
- Various Electronic Output Formats (online, CD-ROM, HTML, PDF)

- Introduction to Applicable International Intellectual Property Law,
- Copyright, and Fair Use

MANAGING THE PROCESS OF CHANGE Instructor: Simon Francis, Sheffield (UK)

- Human Resource Management
- Education and Updating of Skills
- Flexibility, Accountability, and Performance Feedback and building a "learning organization" Hierarchical vs. Responsible Management

Semester 2

DIGITAL LIBRARIES: A COMPARATIVE STUDY Instructor: Derek Law, London (UK)

- Range of alternative exemplars visible on the Internet today Resource identification, verification, and navigation
- Search engines and information retrieval strategies Z39.50 protocols and OPACs
- Cataloging and Exchanging Bibliographic Information across the Internet
- Specific Information Resources that are useful

INSTITUTIONAL POLICIES Instructor: Ian Mowat, Edinburgh (UK)

- The process of negotiating licenses, submitting tenders and RFP's, evaluating vendors, comparing value
- Human Resource Management
- Communications Skills
- Job Descriptions, Expectations, Evaluations, Performance Team Building

Semester 3

FINANCIAL MANAGEMENT Instructor: *Terry Weech*, Urbana-Champaign (USA)

- Fundamentals of financial documentation Financial analysis Elements in the line-items
- Process Control and Responsibility
- Fact gathering and reporting
- Judging and Reacting to changing situations
- Managing resources: technological, financial, human, and knowledge

ELECTRONIC PUBLISHING Instructor: *Ed Valauskas*, Chicago

- Elements of a Successful www site
- Lack of quality indicators
- Essential components in building a www site Financial Models for supporting development Types of skills that are needed and useful

Courses leading to an MLS degree will treat many of these same topics in greater depth, allowing students to explore the areas in detail, and to consider a variety of implications of modern digital networks on collections development, library automation, patron services, and library management.

Professional Development - Methodology

Students enrolled in Professional Development courses will be required to attend a two-week residency in Torun, (October 5-17, 1998) during which they will participate in a series of lectures and workshops. Following this, students will return to their home institutions from which--for another twelve weeks--they will conduct online exercises (using e-mail, www, and Internet technology), interacting with their fellow students and teachers

using distance education facilities. Another two residential sessions are planned around Easter vacation and in the summer. Each of these sessions will be finished with the final assessment of two modules and start with an introduction to another two modules.

Eligibility

To be eligible for the professional development program, candidates must have a Bachelors' degree or the equivalent. Candidates will be selected on the basis of the following criteria and requirements

- appropriate computer skills,
- knowledge of English,
- letters of reference (from their own institutions),
- demonstrated aptitude for study.

All applications will be review by the Centre's Recruitment Committee.

Since the Centre is international in scope the official language of instruction will be English.

Application Deadline

The deadline for applications for the Fall 1998 semester is July, 30, 1998.

Further Information

For additional information and an application package, please contact: icimss@bu.uni.torun.pl or visit our Web site, at <http://www.poniecki.org/ICIMSS/>

Conclusion

If you wish to...

- learn more about the latest changes in the information environment,
- update your expertise as a librarian or information specialist,

- learn how is information created, recorded, and organised for fast and easy retrieval,
- how prepare a www home page for your institution,
- how conduct an effective online search

...join us!

Maria Sliwinska
Executive Director, ICIMSS
Biblioteka Uniwersytecka
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Ul. J. Gagarina 13
87-100 Torun, Poland

THE LIBRARY OF CONGRESS/SOROS FELLOWSHIP PROGRAM FOR 1999

Program je letos razpisan le v 16 deželah, tako da bodo imeli kandidati, ki se bodo prijavili več možnosti za sprejem. Ta program je **letos zadnjič** razpisan za naslednje države: Hrvaško, Češko republiko, Estonijo, Madžarsko, Latvijo, Litvo, Poljsko, Slovaško in Slovenijo.

V letu 2000 bodo v tem programu sodelovale le še Albanija, Bosna, Bolgarija, Romunija, Rusija, Ukrajina, Jugoslavija in sedem novih držav. V letu 2001 bodo izpadle tudi nekatere od teh, saj se bo program skušal omejiti na dežele, kjer ni dovolj usposobljenih strokovnjakov.

V letu 1999 je program podaljšán za en mesec. Ta mesec bodo udeleženci tega programa izkoristili za seminarje in predavanja v svoji lastni deželi, v katerih bodo posredovali svoje izkuš-

nje in znanje, pridobljeno v okviru prakse v ZDA.

Formularje in navodila za prijavo dobite pri nacionalni koordinatorki za knjižnični program (eva.kodric-dacic@nuk.uni-lj.si).

ANNOUNCEMENT

The Network Library Program of the Open Society Institute, Budapest, Hungary, and the Library of Congress, Washington, D.C., U.S.A., invite librarians and other information specialists in countries with Soros foundation offices (see the countries listed below) to apply for the 1999 Library of Congress - Soros Foundations Visiting Fellows Program, March - June 1999. In 2000 the program will shift its focus to specific geographic regions. The program seeks persons who occupy or are likely to occupy positions in which they can influence and promote change within their institutions and in librarianship throughout their region.

The first three months of the program in the United States are designed to expose participants to the workings of libraries in a democracy and the concept of open access to information. The program is seeking participants who will return to their countries prepared to share their newly acquired information with their colleagues through oral and written presentations. At the Library of Congress the Fellows will receive general orientation to the Library, librarianship in America, the Internet, and management training in a four-week period.

Each Fellow will receive a seven-week work assignment at one of several host institutions in the Washington metropolitan area. These institutions will provide training, work experience, and Internet access. The Fellows will learn firsthand how national,

university, public, research, and special libraries in a democratic society operate and serve their constituencies. Written reports and evaluations of these experiences will be expected before the end of the host library internship.

An additional week of training will be held at the Mortenson Center for International Library Programs at the University of Illinois at Urbana-Champaign. The Fellows will spend their final days in Washington at the Library of Congress for program review and conclusion.

Upon returning home the Fellows will continue the program, conduct seminars and workshops with the support of their home institution, local foundation office, and library association. This effort to share new knowledge and promote librarianship at home constitutes the final month of the program.

Funding for the fellowship is provided by the Network Library Program. Applications for the program will be available at local Soros foundation offices beginning August 6, 1998. The deadline for applications to arrive at local foundation offices is **November 6, 1998**. Knowledge of English is essential. Local offices will administer the Test of English as a Foreign Language (TOEFL) to determine eligibility.

List of participating countries:

Albania, Estonia, Romania, Yugoslavia, Bosnia, Hungary, Russia, Bulgaria, Latvia, Slovakia, Croatia, Lithuania, Slovenia, Czech Republic, Poland, Ukraine.

PROJEKTI, KI JIH SOFINANCIRA ZAVOD ZA ODPRTO DRUŽBO

Komisija za knjižnični program je potrdila in priporočila za sofinanciranje v okviru programa Matching Funds naslednje projekte:

- *Public Libraries – Information Centres (Workshop)*
Nosilka: Breda Karun, Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana
- *Razvoj in testiranje izobraževalnega programa o virih poslovnih informacij in njihovo uporabo za bibliotekarje in končne uporabnike*
Nosilka: mag. Zdravka Pejova, Mednarodni center za promocijo projektov, Ljubljana
- *Digitalizacija Kopitarjeve zbirke*
Nosilec: Mihael Glavan, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani
- *Prezervacija avdio gradiva*
Nosilec: dr. Borut Loparnik, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani

Finančna podpora je že odobrena prvega projektu.

Udeležba na konferencah:

Zavod za odprto družbo je s sofinanciranjem registracije in bivanja omogočil udeležbo na naslednjih konferencah:

- Melita Ambrožič – IFLA, Amsterdam,
- Violetta Bottazzo – IFLA, Amsterdam,
- Eva Kodrič-Dačić – ALA Annual Conference, Washington

Eva Kodrič – Dačić
Koordinatorica za knjižnični program
Zavod za odprto družbo – Slovenija
eva.kodric-dacic@nuk.uni-lj.si

ČESTITKE

Jelka Gazvoda, iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, je 29. junija na Fakulteti za družbene vede uspešno zagovarjala magistrsko nalogo z naslovom *"Izobraževanje in kadrovanje za informacijske poklice v knjižnicah glede na nove informacijske tehnologije"*.

Irena Marinko je na Oddelku za bibliotekarstvo Filozofske fakultete 15. julija uspešno zagovarjala doktorsko delo z naslovom *"Primerjalna analiza študijskih programov bibliotekarstva"*.

Obema kolegicama iskreno čestitamo !

OB UPOKOJITVI

V začetku septembra je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec **France Podobnik**. V Centralni tehniški knjižnici je bil zaposlen vse od jeseni l. 1966, dolga leta kot inventarizator v knjižnem oddelku. Več kot tri desetletja smo ga cenili ne le zaradi velikega strokovnega znanja ampak tudi kot dobrega kolega, v novem življenjskem obdobju pa mu sodelavci CTK želimo vse najlepše.

Helena Mlekuš

PA ŠE TO

ODMEV NA POLEMIKO

Iz polemike o "svojih" Ranganathanovih zakonih^{2,3} je razvidno, da v našem knjižničarstvu ni vse urejeno tako, kot bi se za odlične knjižnice spodobilo.

Naloga nas vseh, praktikov in teoretikov, ravnateljev in knjižničarjev je, da korak za korakom izboljšujemo stanje.

Tu želim opozoriti le na en sam segment v organiziranosti knjižnic.

Uporabnikom je vseeno, kateri sistem knjižnica uporablja za poslovanje, ni jim pa vseeno, če v katalogu ne najdejo podatkov o razpoložljivosti gradiva in o lokaciji gradiva. Tudi neažurnost podatkov meče slabo luč na knjižničarje. Dejstvo je, da javni katalogi v nekaterih knjižnicah ne dajejo podatkov o lokaciji ali trenutni razpoložljivosti gradiva, ampak le o knjižni zalogi, večinoma v času nabave. Če k temu dodamo še sistem postavitve gradiva v prostem pristopu po UDK, ki je za uporabnike neprijazna postavitevna klasifikacija, pa morda še nepregledne oznake na policah, lahko razumemo, da so uporabniki pri iskanju gradiva mnogokrat prisiljeni prositi za pomoč knjižničarjev. Tako so knjižničarji po nepotrebnem obremenjeni z delom, ki bi ga lahko opravili uporabniki sami.

Za tako stanje smo malo krivi teoretiki s svojimi nasveti za način avtoma-

² Ambrožič, M.: Imamo knjižničarji raje "svoje" Ranganathanove zakone?, Knjižničarske novice, 8(1998)5,12-14

³ Mazi, M.: Na kolena knjižničarski svet, jaz sem Melita Ambrožič (bi rekel Hinko Smrekar), Knjižničarske novice 8(1998)7,7-8

tizacije⁴ in priporočilom za uporabo UDK za postavitveno sistematiko, malo praktiki, ki se zaradi obilice dela ne lotevamo zadev sistemsko, malo več ravnateljji, ki ne vpeljemo primerne avtomatizacije in malo manj navadni knjižničarji, ki je ne zahtevamo.

Zaključujem z dvema primeroma. Prvi je dokaz o bosu kovačevi kobili. V NUK-u na oddelku za bibliotekarstvo so podatki o lokaciji gradiva le v lokalni bazi, dosegljivi le knjižničarjem, ne pa v OPAC-u. Zato me moti, da moram za iskanje gradiva zmotiti pri njihovem drugem delu zelo prijazne bibliotekarke.

Drugi je o inventurah gradiva. Čeprav so po knjigovodskih standardih obvezne vsaj na vsakih pet let, in čeprav imamo po zaslugi IZUM-a odlično pomoč pri avtomatizaciji inventure, jo je do zdaj napravilo le malo knjižnic, čeprav bi bili vsi radi odlični do uporabnikov. Nimamo časa, ker imamo toliko dela s strankami. S strankami pa imamo toliko dela, ker jim ponujamo nepopolne in neažurne podatke.

Vsa zgodba spominja na tisto o drvarju, ki se je tako mučil s topo sekuro, da je ni imel časa nabrusiti, mar ne?

Matjaž Žaucer

PRILOGE

Tokrat objavljamo štiri priloge:

1. V prvi prilogi je objavljen **razpis za podelitev Čopovih diplom in Čopovih priznanj 1998**, ki jih za posebne uspehe na bibliotekarstem področju podeljuje ZBDS.
2. V drugi prilogi objavljamo seznam gesel za mladinsko književnost, ki jih je sprejela Komisija za vsebinsko obdelavo pri ZBDS.
3. V tretji prilogi objavljamo **analizo splošnoizobraževalnih knjižnic v Sloveniji v letu 1997**, ki jo je pripravila dr. Silva Novljan, svetovalka za SIK v Republiški matični službi za knjižničarstvo v NUK.
4. V četrti prilogi objavljamo prijavnico in rezervacijo za hotel za **strokovno posvetovanje in skupščino ZBDS**, ki bo na temo *Normativni položaj knjižničarstva*, potekalo od 7. - 9. oktobra v Celju.

⁴ Računalniško opremljanje SIK 3. do 5. skupine. Ljubljana, NUK, 1992

- dobro sodelovanje s sodelavci in širšim socialnim in družbenim okoljem (npr. pomoč mlajšim sodelavcem, vključevanje knjižnice v okolje z informacijskimi in kulturnimi akcijami, skrb za posebne potrebe uporabnikov ipd.).

Dobitnike Čopove diplome ali priznanja lahko predlagajo posamezni člani društev, bibliotekarska društva in knjižnice.

Predlog za podelitev Čopove diplome ali priznanja mora vsebovati:

- ime in naslov predlagatelja,
- ime in naslov predlaganega kandidata,
- obrazložitev, iz katere je razvidno, zakaj predlagajo kandidata in v kolikšni meri ustreza razpisnim pogojem,
- datum, ko je predlagatelj sklenil, da predlaga kandidata,
- podpis in žig predlagatelja (pri pravnih osebah).

Predloge pošljite do **11. septembra 1998** na naslov:

*Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
NUK, Turjaška 1
1000 Ljubljana*

Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja

GESLA ZA MLADINSKO KNJIŽEVNOST

Gesla sta po predlogi obstoječega geslovnika Knjižnice Otona Župančiča za mladinsko književnost skupaj posodobili in uredili enoti Knjižnice Otona Župančiča: Pionirska knjižnica in Oddelek nabave in obdelave gradiva. Gesla je pregledala in z dopolnitvami sprejela Komisija za vsebinsko obdelavo, junij 1998

GESLO	VSEBUJE TUDI	OPOMBE	PRIMERI <i>(Vsak od navedenih primerov bi lahko imel tudi druga gesla!)</i>
Abecedarije	črke, besede, zgodbe ali pesmi na črko abecede	polje 609	Abecedarija
Abortus			Škorček norček
Antika			Olimpijsko sonce
Babice			Babica v supergah
Begavčki		ker je bolj ustaljen pojem kot <i>begavci</i>	Pod milim nebom
Biblia		polje 605	Jona
Božič	vse božične zgodbe	božični motiv je bistveno ozadje zgodbe.	Angelček brez perutničk
Bolezni			Hiša ob bolnišnici, Pot v Agro
Bratje			Brat molčечеega volka
Brezposelnost			Moj očka je nekaj izgubil
Cirkus			Velecirkus Argo
Čarovnice	čarovniki		Mala čarovnica, Krabat
Čas		kot "junak" zgodbe	Momo, Ure kralja Mina
Dedki			Ded Nil in teta Filipa, O medvedku in dedku
Dekleta			Ivanina odločitev
Divjina	divji zahod, pragozd,		Kumeuaua, sin pragozda, Mrzla reka
Drugačnost	rasna, verska, spolna,		Pismo za Annie
Družčine	klape, bratovščine...		Bratovščina Sinjega galeba
Družina		bistveni element zgodbe	Hišica v veliki hosti, Čez leto in dan
Duhovi	strahovi	strahovi kot "junaki"	Strahec, Duh po poklicu
Ekologija		kot problem zlorabe narave, ne kot opis okolja	Strupena Brigita, Benjaminove sanje, Skrivnostni načrt
Fantje			Geniji v kratkih hlačah
Gore	hribi, planine...		Heidi, Kekec...
Gusarji			Mali morski ropar, Otok zakladov
Igrače	lutke	kot "junaki"	Pajacek in punčka, Piki Jakob
Invalidi	slepi, gluhi...		Labod s trobento, Izlet na modri planet
Jesen			Škoržek, Veveričina skrivna shramba

Junaki	ljudski, mitološki, biblijski	bistvo je junaštvo oz. legendarnost	Peter Klepec, Diogen v sodu, Noe
Konji			Bela griva, Črni lepoteč
Kulturna dediščina	domača, tuja		Skrinja iz babičine bale
Letni časi		kadar nastopa več kot eden	O velikanu, ki je kradel letne čase
Ljubezen			Jaz sem vate, ti pa vame, Ko zorijo jagode
Ločitve		vse vrste ločitev	Dvojčici, Deljeno z dve
Mačke			Mija, Maček Mikež
Male živali	v akvarijih, terarijih, hišni ljubljenci		Papagaj bine, Kotek
Matere			Rada te imam, mama
Mesta			Deklica Al, Teci, teci, kuža moj!
Miti		iz katerekoli mitologije	Argonavti
Mladostniki			Skrivni dnevnik Jadrana Krta...
Morje			Waitapu
Narava			V pomladi življenja
Nasilje			Miki
Nesoglasja	prepir, jeza...		Požvižgamo se na kumaričnega kralja
Nosečnost		bistveni element zgodbe	Gimnazijka, Dragi nihče
Novo leto		novoletni motiv je bistveni element zgodbe	Čarobni napoj, Jelen Jarko
Očetje			Očka, ti si nor
Odvisnosti			
Osamljenost			Srce iz špeha, TV Karel
Otroštvo		spomini na ...	Hiša št. 15
Palčki	troli, mumini, kosovirji		Čarodejev klobuk
Prazgodovina			Votline velikih lovcev
Psi			Lassie se vrača
Ples	balet, ...	vse vrste	Baletni copatki, Padma mala plesalka
Počitnice			Dvojne počitnice
Podeželje	kmetija, vas, ...		Pastirci
Pogum			Brata Levjesrčna
Poletje			Nedelja nekega poletja, Poletno sanjarjenje
Pomlad			Mala Marjetica in gozdni mož
Pošasti	vampirji, volkodlaki, hudiči		Otrantski grad, Ukradene sence
Potovanja			Lučka na daljnem severu, Odprava zelenega zmaja
Prazniki	osebni, skupni		Vas ob morju

Prijateljstvo			Beli kamen, Prijateljici
Pust		karneval, maska	Ples v maskah
Pustolovščine			Pet prijateljev...
Razbojniki	gusarji, pirati...		Ronja, razbojniška hči, Razbojnik Rogovilež
Razvade	lenoba, preklinjanje...		Dva zmerjalca
Revščina	materialna, duhovna		Pehar suhih hrušk
Rojstni dan		kot bistveni element zgodbe	Zmajčkov rojstni dan, Rojstni dan
Rojstvo		kot bistveni element zgodbe	Srček za Nino, Zimska pravljica
Sanje		ne sanjarjenje!	Čipo
Sestre			Bratec in sestra
Sirote			Nedeljka, Erazem in potepuh
Skrivnosti	stvarne, nestvarne	bistveni element zgodbe	Polnočni vrt
Smrt			Zbogom, dedek, Stara mama
Spolnost			Ninina pesnika dva
Srednji vek			Robin Hood, Plačilo za viteštvo
Stare kulture		izumrle kulture	Zlati faraon
Starost			Drevo ima srce, Školjka sv. Sebastijana
Strah			Mihec, duh in uganka
Stroji	aparati, tehnični predmeti	kot junaki	Jakec in stric hladilnik, Čudežni pisalni strojček
Strpnost	sožitje		Ime mi je Gojko, Ničudga
Šola			Nikec
Šport			Komu zlata drsalka, Beli mušketir
Taborjenje			Skavt Peter
Tujina	izseljenci, begunci,...		Dober dan, Amerika
Ujetništvo	človeka, živali		Sajo in njena bobra, Ujetnica teme
Velika noč		velikonočni motiv je bistven element zgodbe	Kako visoko je nebo
Velikani	mitološki, pravljичni		VDV velikan, Guliver med pritlikavci in velikani
Vesolje			Drejček in trije Marsovčki
Vile (mit.)	sojenice, rojenice...	mitološka bitja	Pastirček
Vitezi			Mali vitez, Plačilo za viteštvo
Vojne			Tom in Maša
Vozila	stvarna, fantastična	nastopajo kot "junaki"	Avtozaver, Železnica v Boljanskem gozdu
Vragolije	lumparije, ...		Picko in Packo
Vrtec			Snežaki v vrtcu

Vsakdan	za najmlajše od jutra do večera, prvi stik z okolico		Rokove zgodbice, Anča pomaranča
Vrline			
Zakladi			Skrivnost zlate reke, Zaklad pri samotni roži
Zasvojenosti	alkohol, mamila, ...	leposlovno besedilo!	Mi, otroci, s postaje ZOO, Maja
Zima			Plazovi besne, Bela past
Zloraba	moči, spola, dobrin,...		Nož v škornju, Charlie in tovarna čokolade
Zmaji			Zmaj Direndaj
Znanost			Profesor modrinjak
Živali			Mreže se zapirajo, Zverinice z večne poti

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE V LETU 1997

Silva Novljan

1. Organiziranost knjižnic

- 60 osrednjih knjižnic deluje na območju 147 občin
- 230 stalnih izposojevališč (krajevnih knjižnic)
- 9 bibliobusov s 576 izposojevališči v 51 občinah in izposojevališča kolekcij potujoče knjižnice; 102 krajev je brez stalnega izposojevališča oz. krajeвне knjižnice.
- 43 knjižnic je samostojnih, 17 združenih z drugimi dejavnostmi.
- Odprtost: normativ 10 sek. na prebivalca tedensko dosega 41 knjižnic.

2. Pogoji dela

2.1 Prostor:

- 53.105 m² ali 26,62 m² na 1000 prebivalcev. Osnovni normativ m² na število prebivalcev dosega 8 knjižnic; sicer pa je razpon v doseganju tega normativa od 27% do 151%.
- Površina se je povečala za 828 m² v primerjavi z letom 1996. 4 knjižnice še nimajo ločenega oddelka za mladino. Knjižnice imajo 168 čitalnic.

2.2 Oprema:

Vse knjižnice imajo ustrezno mehanografsko opremo, večina tudi reprografske in projekcijske opreme. Vse knjižnice pa še niso v celoti računalniško in komunikacijsko opremljene oz. ne uporabljajo še vseh zmogljivosti te opreme; vse osrednje, ne pa tudi njihove enote, imajo dostop do vzajemnega kataloga in 58 teh ter 16 njihovih enot ima dostop do interneta.

2.3 Knjižnično gradivo

2.3.1 Temeljna zaloga

Gradivo	Število enot	%
Knjige	6.159.079	91,20
Časopisje	181.748	2,69
Neknjižno gradivo	412.447	6,11
SKUPAJ	6.753.274	100

8,47% knjig je v tujem jeziku in 14,28% časopisja. Samo 43 knjižnic beleži temeljno knjižno zalogo za mladino (te navajajo 1.191.688 enot) in 56 knjižnic neknjižno gradivo (navajajo 56.242 enot neknjižnega gradiva za mladino).

3,37 enote knjižničnega gradiva je povprečno v knjižnicah na prebivalca. Normativ 3 knjige na prebivalca dosega 36 knjižnic; povprečno 3,09 knjig. Na člana knjižnice je 15,22 enot knjižničnega gradiva oz. 13,94 knjig.

2.3.2 Prirast

Gradivo	Število enot	%
Knjige	330.895	88,83
Časopisje	16.992	4,56
Neknjižno gradivo	24.619	6,61
SKUPAJ	372.506	100

- Od skupnega priprasta knjig je 34% za mladino (112.856 izvodov) in 7% enot od skupnega števila časopisja (1.994 izvodov).
- 187 enot knjižničnega gradiva na 1000 prebivalcev oz. 0,19 enote na prebivalca, na člana 1,19 enote.
- Normativ 200 knjig na 1000 prebivalcev dosega 13 knjižnic. Razpon sega od 38% doseganja normativa do 147%.
- Normativ 5 naslovov časopisja na 1000 prebivalcev dosega 31 knjižnic.
- Razpon med knjižnicami v razmerju naslov : izvod v prirastu knjig sega od 1,2 do 9,2 in je močno povezan z velikostjo območja oz. številom enot knjižnice.

- Temeljna zaloga se bo s takim številom prirasta obnavljala 18 let!

- Ocena prirasta po vsebini:

- 22 % leposlovja za mladino
- 26 % leposlovja za odrasle
- 53 % strokovnega knjižničnega gradiva, kjer si po količini izvodov sledijo od največjega do najmanjšega števila skupine UDK: 6, 7, 3, 9, 5, 1, 0, 80, 82P, 2 .

- Način prirasta:

- nakup 82,79
- obvezni izvod (8 knjižnic) 8,21
- замена (37 knjižnic) 0,43
- dar (59 knjižnic) 8,57

2.3.3 Odpis

138.528 enot knjižničnega gradiva (86,80% knjig, 6,20% serijskih publikacij, 6,98% neknjižnega gradiva) oz. 2,05% temeljne zaloge knjižničnega gradiva.

2.4 Knjižnični delavci

- 613 strokovnih delavcev. 127 si je strokovno znanje pridobilo s formalnim šolanjem knjižničarstva. 513,2 ima opravljen strokovni izpit oz. 84% strokovnih delavcev.
- 172,6 upravno-tehničnih delavcev in manipulantov.
- SKUPAJ: 785,6 vseh redno zaposlenih knjižničnih delavcev.
- Izobrazbena struktura 613 strokovnih delavcev: visoka 27%, višja 41, srednja 32%.
- Na 2000 prebivalcev je 0,6 strokovnega delavca. Normativ IFLA, na 2000 prebivalcev 1 strokovni delavec, dosega 1 knjižnica (pa še ta je izjema kot knjižnica v centru glavnega mesta).
- Slovenski normativ na 10.000 prebivalcev 2 knjižnična delavca, dosega 46 knjižnic, v povprečju pa so 3 strokovni knjižnični delavci na 10.000 prebivalcev. 1 delavec (strokovnim delavcem smo prišteli tudi manipulante, skupaj 647 delavcev) je izposodil 22.295 enote knjižničnega gradiva.
- Na 1 knjižničnega delavca je 2.540 prebivalcev oz. 563 članov.

2.5 Prihodek

- Knjižnice so pridobile povprečno 1.995 SIT na prebivalca, na člana 9.006 SIT.
- Strošek izposojene enote knjižničnega gradiva je 277 SIT.
- Ena kupljena enota knjižničnega gradiva je stala 3.196 SIT.
- Od skupnega dohodka je bilo porabljenih 25% za nakup knjižničnega gradiva, 28% za materialne stroške, 43% za plače in 12% za investicije.
- Lastni dohodek knjižnic znaša 9,6% celotnega prihodka.¹

3. Uporabniki

3.1 Člani

Člani	Število članov
Mladina	146.872 (40% vseh mladih prebivalcev)
Odrasli	295.096 (18% vseh odraslih prebivalcev)
SKUPAJ	441.968 (22% prebivalcev)

- Standard 20% včlanjenih prebivalcev svojega območja dosega 23 knjižnic (razpon doseganja standarda je od 39% do 204%) in samo 16 knjižnic je zajelo več kot

¹Tu niso zajeti vsi stroški delovanja knjižnic. Mankajo podatki Ministrstva za kulturo o sredstvih, ki jih namenja za to dejavnost, poleg teh, ki so prikazani v teh zneskih za nakup gradiva.

50% mladih prebivalcev do 15. leta starosti od 56, ki te podatke zbirajo. Na 1000 prebivalcev 223 članov.

- Med člani 56 knjižnic, ki so vodile strukturo članstva, je vrstni red: zaposleni 27%, osnovnošolci 26%, dijaki 19%, študenti 11%, nezaposleni (upokojenci, brezposelni, gospodinje, i.p.) 6% in predšolski otroci 5%.

3.2 Obisk

%	Število obiskovalcev
93%	5.738.920 obiskovalcev knjižnice (od tega 2.029.404 mladih oz. 35%)
7%	414.266 obiskovalcev prireditvev (od tega 256.164 mladih oz. 62%)
100%	6.153.186 obiskovalcev SKUPAJ

Od 93% obiskovalcev knjižnice je 4.199.738 obiskovalcev zaradi izposoje na dom oz. 73%; 1.039.010 obiskovalcev za uporabo gradiva v knjižnici oz. 18%; 9% (500.172 obiskovalcev) pa obišče knjižnico zaradi podaljšanja, rezervacije i.p. V povprečju na 1000 prebivalcev 3102 obiskovalcev.

3.3 Izposoja knjižničnega gradiva

Izposoja	Število enot
Na dom	11.515.119 (od tega 4.262.053 mladinskega oz. 37%)
V knjižnici	2.853.843 (od tega 807.021 mladinskega oz. 28%)
Medknjižnična	10.872
SKUPAJ	14.379.834

- Član si je izposodil 33 enot, ob vsakem obisku povprečno 2,5 enote knjižničnega gradiva.
- Obrat temeljne zaloge knjižničnega gradiva je bil 2-kraten.
- V knjižnicah je bilo izdelanih 816.013 fotokopij.
- Knjižnice ocenjujejo, da so posredovale 404.308 informacij o gradivu in iz gradiva.
- Na dom so knjižnice izposodile 55% leposlovnih knjig, 36% neleposlovnih knjig, 2% serijskih publikacij in 7% neknjižnega gradiva.
- Na 1000 prebivalcev 7251 izposojenih enot knjižničnega gradiva.

3.4 Prireditve

Vrsta prireditve	Število prireditvev
Razstave	1.174
Ure pravljic	2.879
Kvizi, uganke	538
Srečanja z ustvarjalci	484
Predavanja	298
Ogledi knjižnic	2.161
Drugo	1.888
SKUPAJ	9.515

Knjižnica je imela povprečno 158 prireditvev v letu oziroma 3 na teden. Na 1 prireditvi je bilo 45 obiskovalcev.

POJASNILO:

- Poročilo je nastalo na osnovi podatkov, ki jih je z izpolnjenim vprašalnikom posredovalo 60 osrednjih splošnoizobraževalnih knjižnic (zadnji vprašalnik je bil vrnjen 18.VI.1998) in s primerjanjem rezultatov z določili Normativov in standardov za splošnoizobraževalne knjižnice (Poročevalec KSS 1987, št. 28).
- Podatki se ne ujemajo zmeraj natančno s podatki posamezne knjižnice oz. s tabelarnimi prikazi, ki jih imajo knjižnice in so objavljeni na strani NUK-a na WWW.
- Primerjave so narejene na število prebivalcev, ki so ga napisale osrednje knjižnice za svoja območja.

PRIMERJAVA RAZVOJA S PODATKI OD LETA 1990 DO 1997

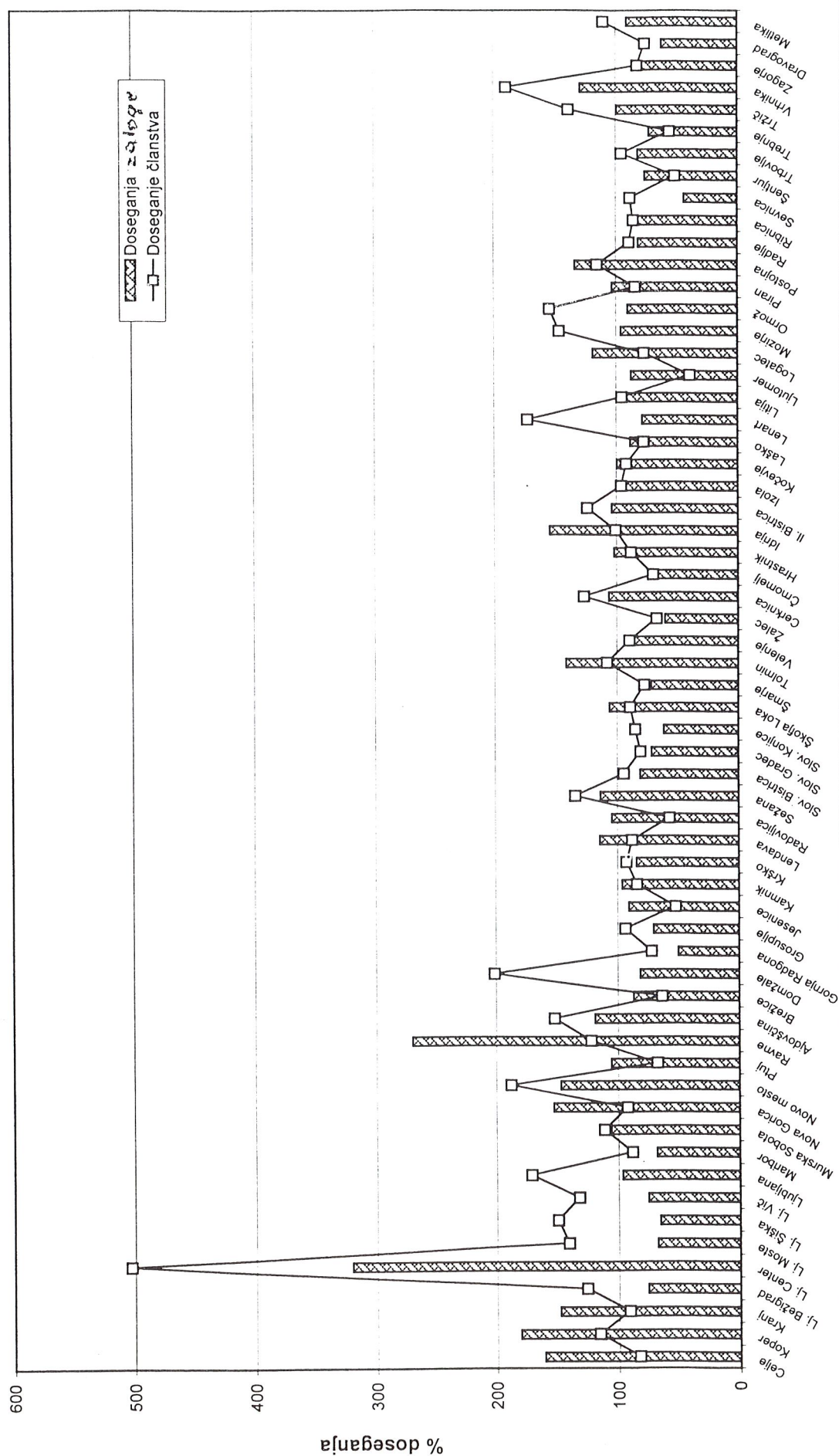
1. Povprečje nekaterih značilnosti splošnoizobraževalnih knjižnic

Značilnosti	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Obisk člana v knjižnici	10-krat	13-krat	13-krat	13-krat	12-krat	12,53-krat	13,55-krat	13,92-krat
Knjiž.grad . na preb.	2,44 enot	2,49 enot	2,82 enot	2,90 enot	3 enote	3,18 enote	3,3 enote	3,37 enote
Izposoja na člana	25 enot	28 enot	31 enot	29 enot	28 enot	30 enot	31,57 enot	33 enot
Izposoja na preb.	4 enote	5 enot	6 enot	6 enot	6 enot	6 enot	6,8 enot	7,2 enot
Izposoja na obiskov.	2 enoti	2,20 enot	2,50 enot	2,30 enot	3 enote	2,4 enot	2,5 enote	2,5 enot
Število prireditev	106	118	145	166	176	154	149	158
Št. obisk. 1 priredit.	31	28	39	32	34	37	44	45
Sredstva za knjiž. na preb.	-	202 SIT	586 SIT	899 SIT	1221 SIT	1470 SIT	1740 SIT	1.995 SIT
Strošek 1 izp. knjige	30,89 DIN	43 SIT	103 SIT	154 SIT	203 SIT	250 SIT	257 SIT	277 SIT

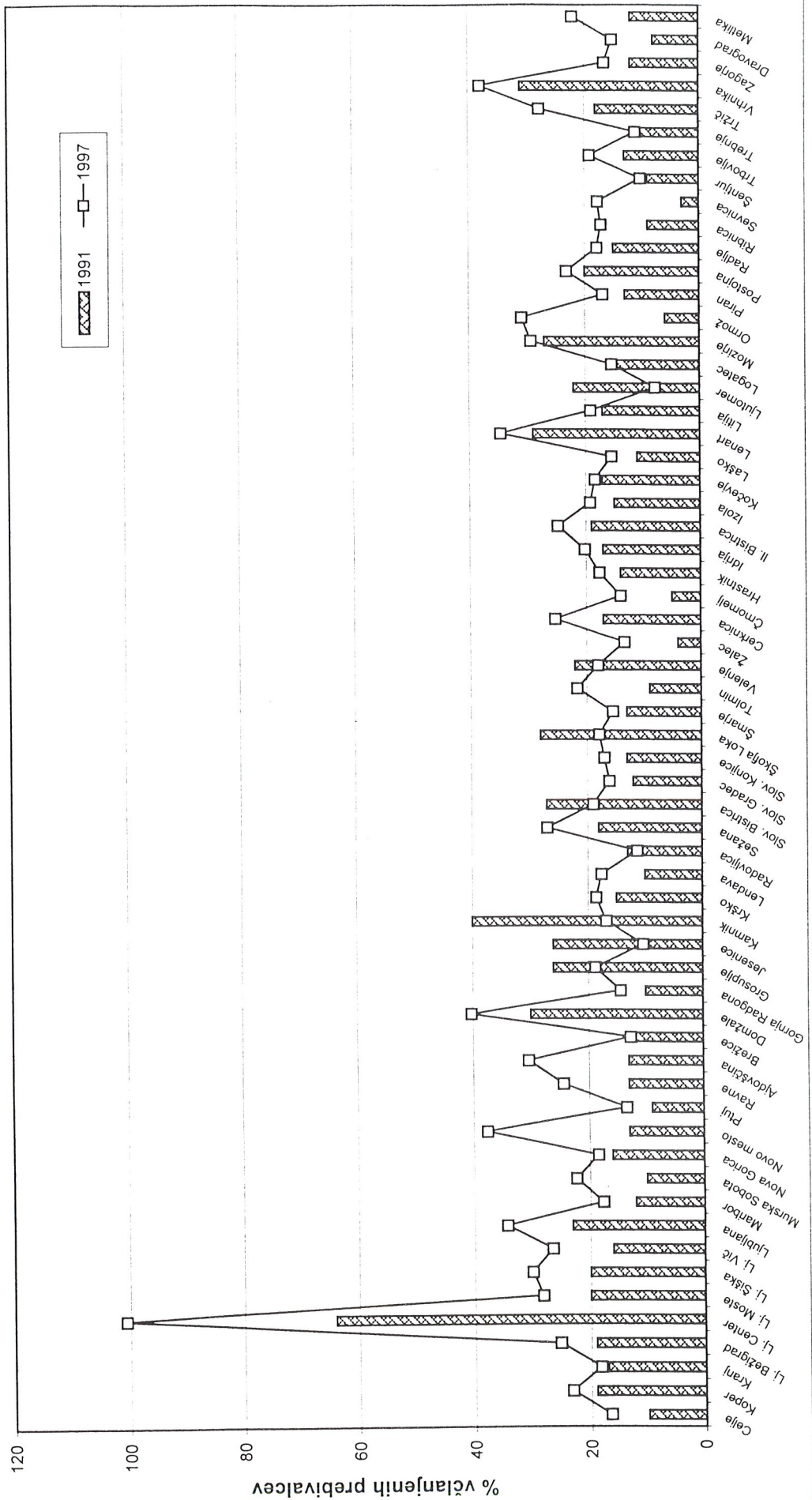
2. Neusklajena rast

Leto	Prostor m ² Ind/št.	Knjižnično grad. temeljna zaloga Ind/št.	Prirast Ind/št.	Kader Ind/št.	Članstvo Ind/št.	Obisk Ind/št.	Izposoja Ind/št.	Od tega med.knjiž. Ind/št.	Izposoja na 1 strok. delavca Ind/št.	Prireditve Ind/št.
1985	34.537	4.255.602	238.261	530	278.445	2.562.245	6.531.441	-	15.000	4.757
1990	45.101 100	5.248.421 100	307.085 100	653 100	313.518 100	3.436.509 100	7.935.763 100	4.886 100	14.750 100	6.338 100
1991	47.288 105	5.427.770 103	290.856 95	682 104	335.538 107	4.408.273 128	9.248.381 117	3.659 75	16.391 111	7.096 112
1992	49.233 109	5.612.685 107	265.669 87	684 105	365.888 117	4.750.860 138	11.273.888 142	4.163 85	19.624 133	8.686 137
1993	51.093 113	5.780.399 110	260.367 85	712 109	396.607 126	4.970.539 145	11.674.656 147	5.729 117	19.701 134	9.966 157
1994	51.823 115	5.992.856 114	288.118 94	740 113	421.005 134	5.164.094 150	11.979.754 151	6.429 132	19.312 132	10.562 167
1995	52.500 116	6.323.488 120	333.231 109	754 115	427.159 136	5.352.099 156	12.819.394 162	7.690 157	20.303 131	9.269 146
1996	52.277 116	6.503.684 124	359.364 117	768 118	426.103 136	5.778.010 168	13.439.257 169	10.032 205	21.152 138	8.948 141
1997	53.105 118	6.753.274 124	372.506 121	786 120	441.968 141	6.153.186 179	14.379.834 181	10.872 220	22.225 151	9515 150

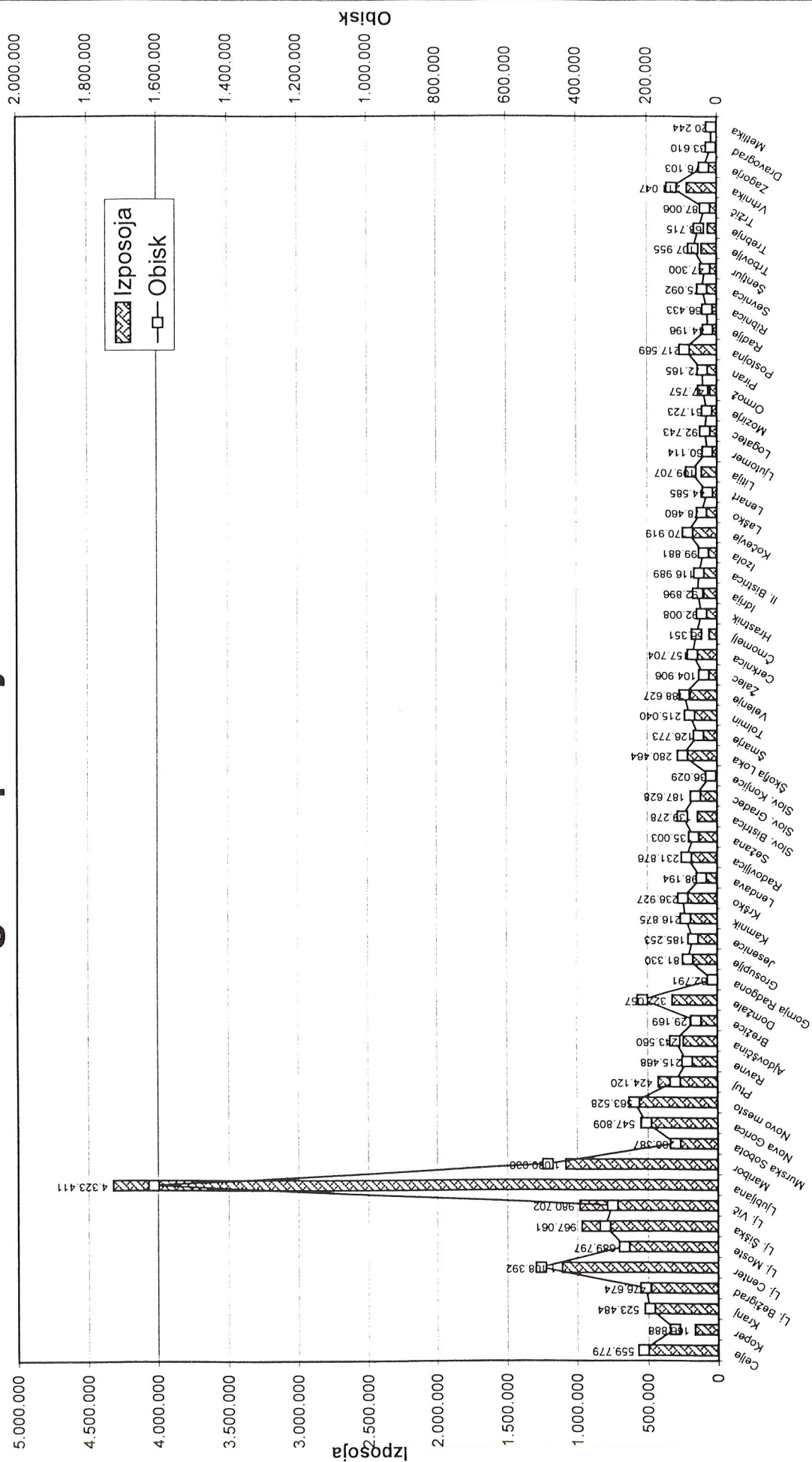
Procent doseganja standarda knjižne zaloge in članstva

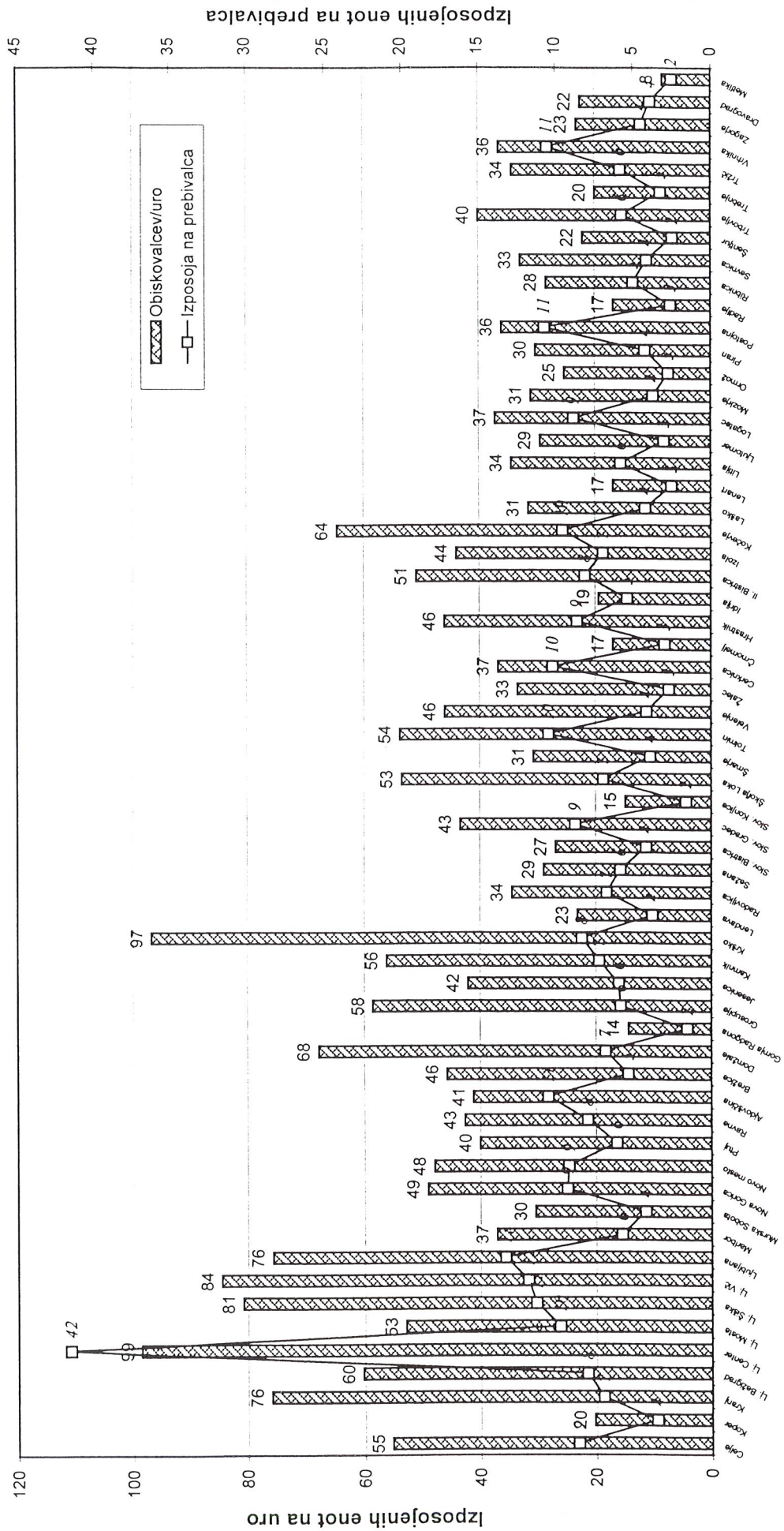

Pregled včlanjenih prebivalcev v knjižnicah v letih 1991 in 1997

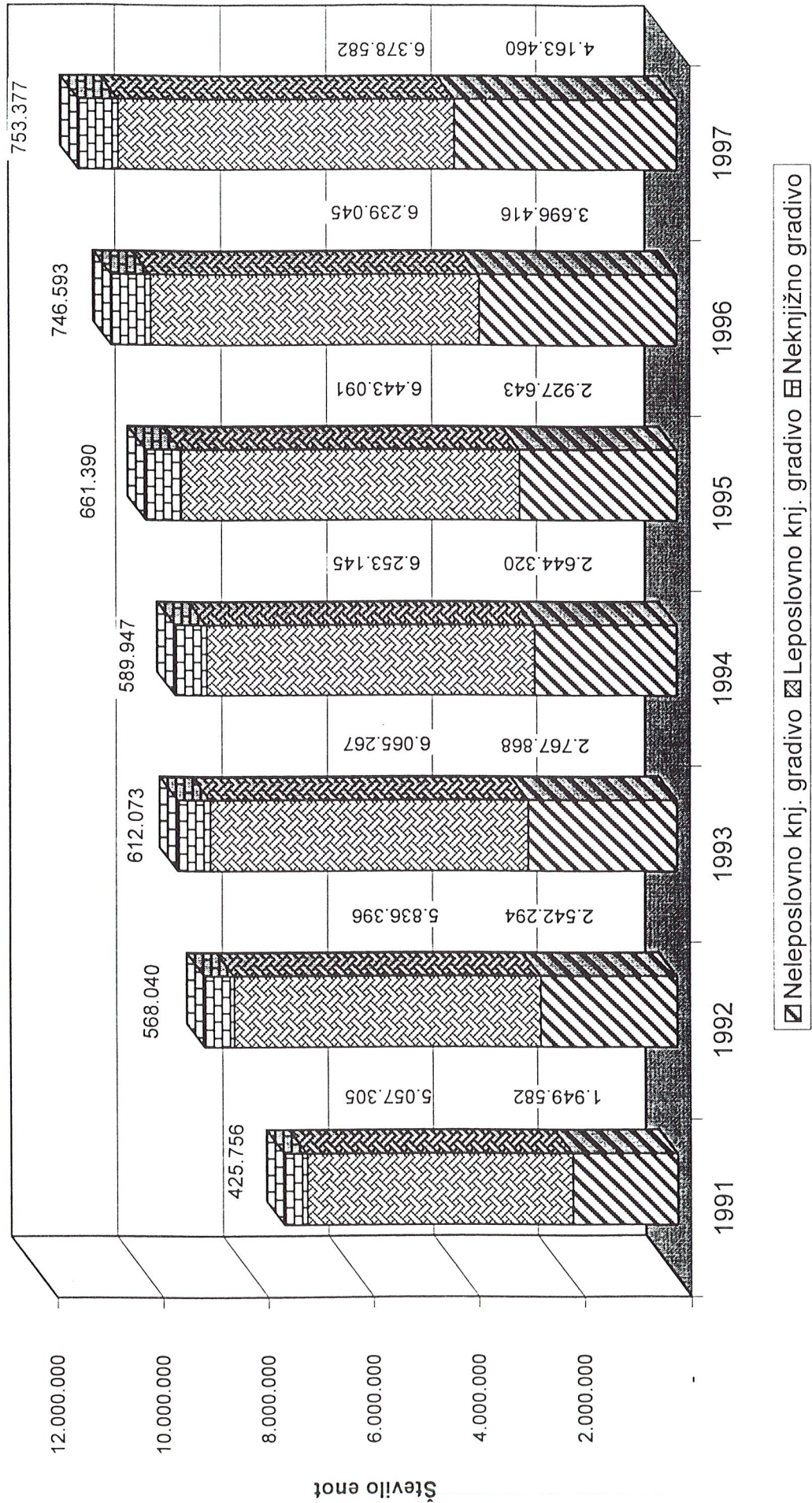
Pregled izposoja in obiska

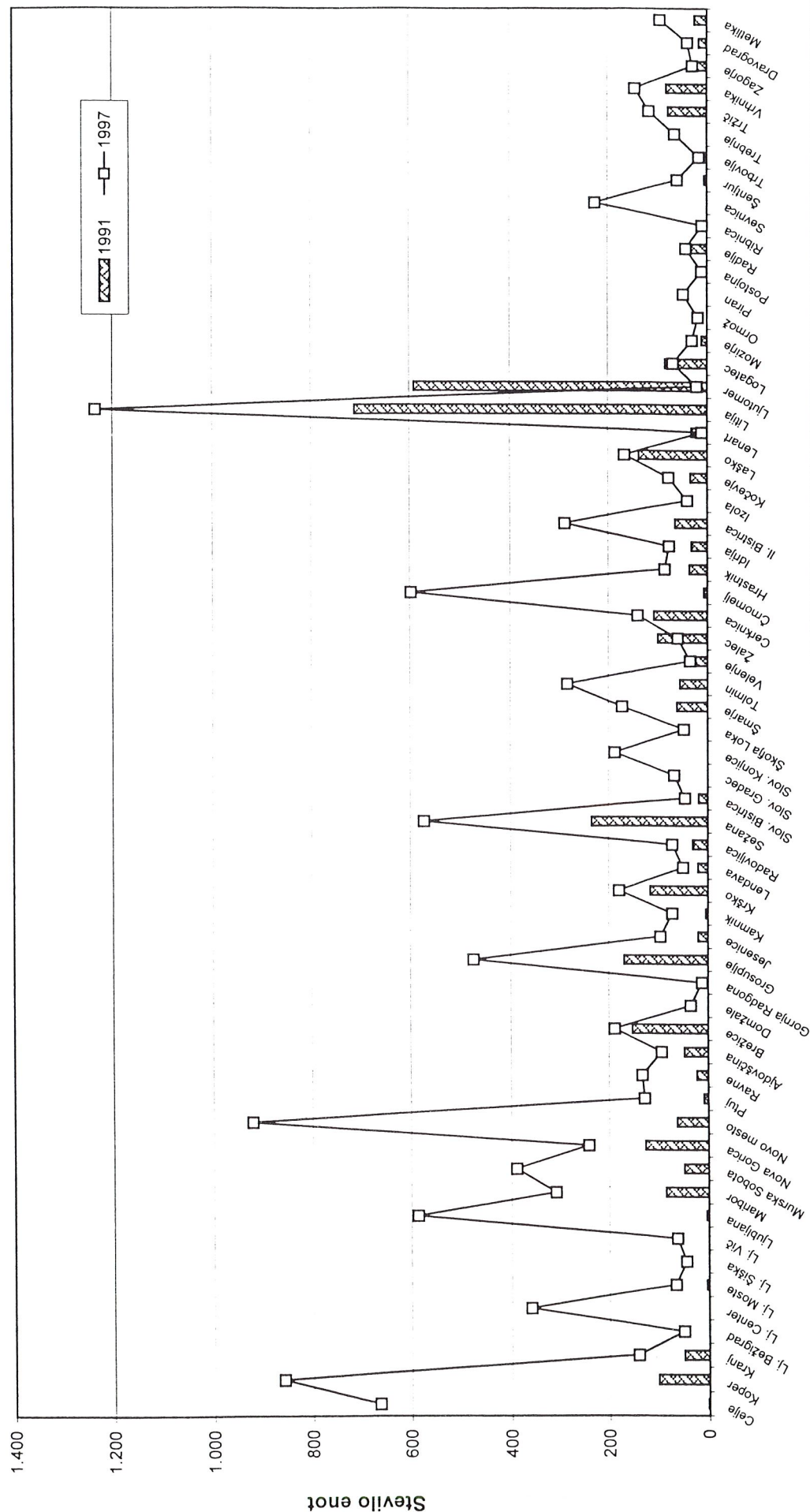

Opomba: izposoja je izposoja na dom in v knjižnici.

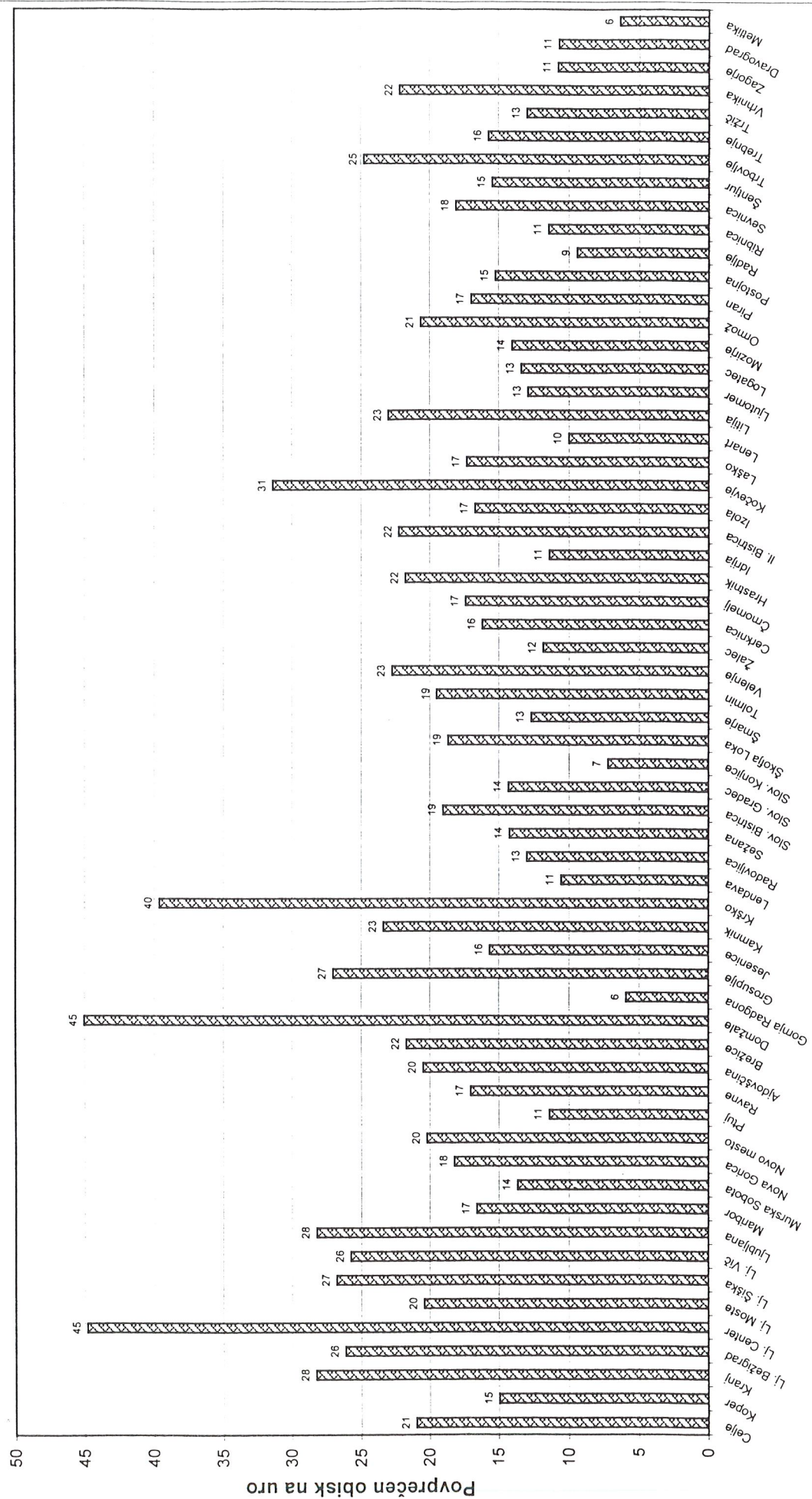
Izposoja knjižničnega gradiva na dom

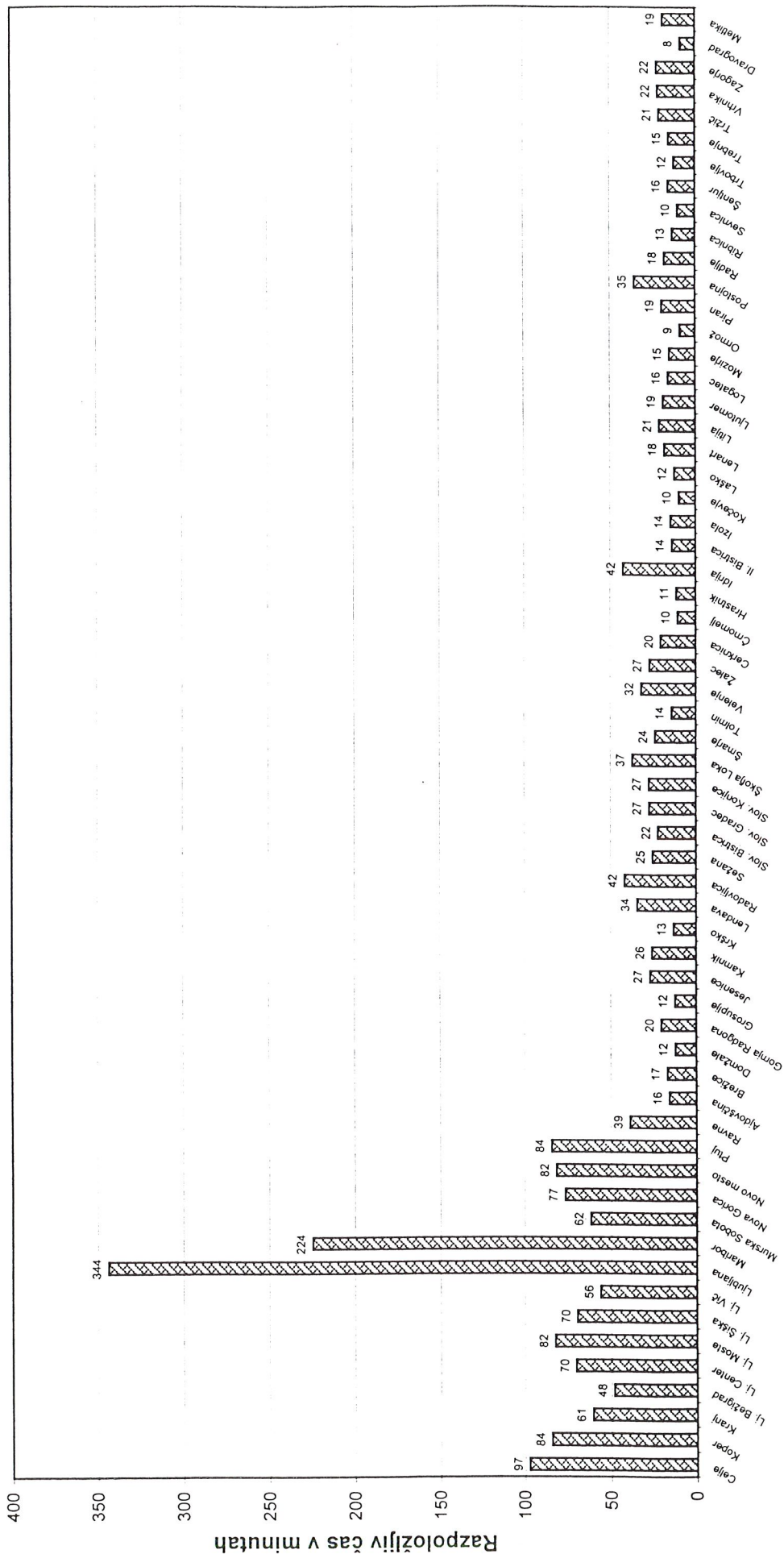
Pregled medknjižnične izposoje v letih 1991 in 1997

Povprečen obisk na uro odprtosti knjižnice

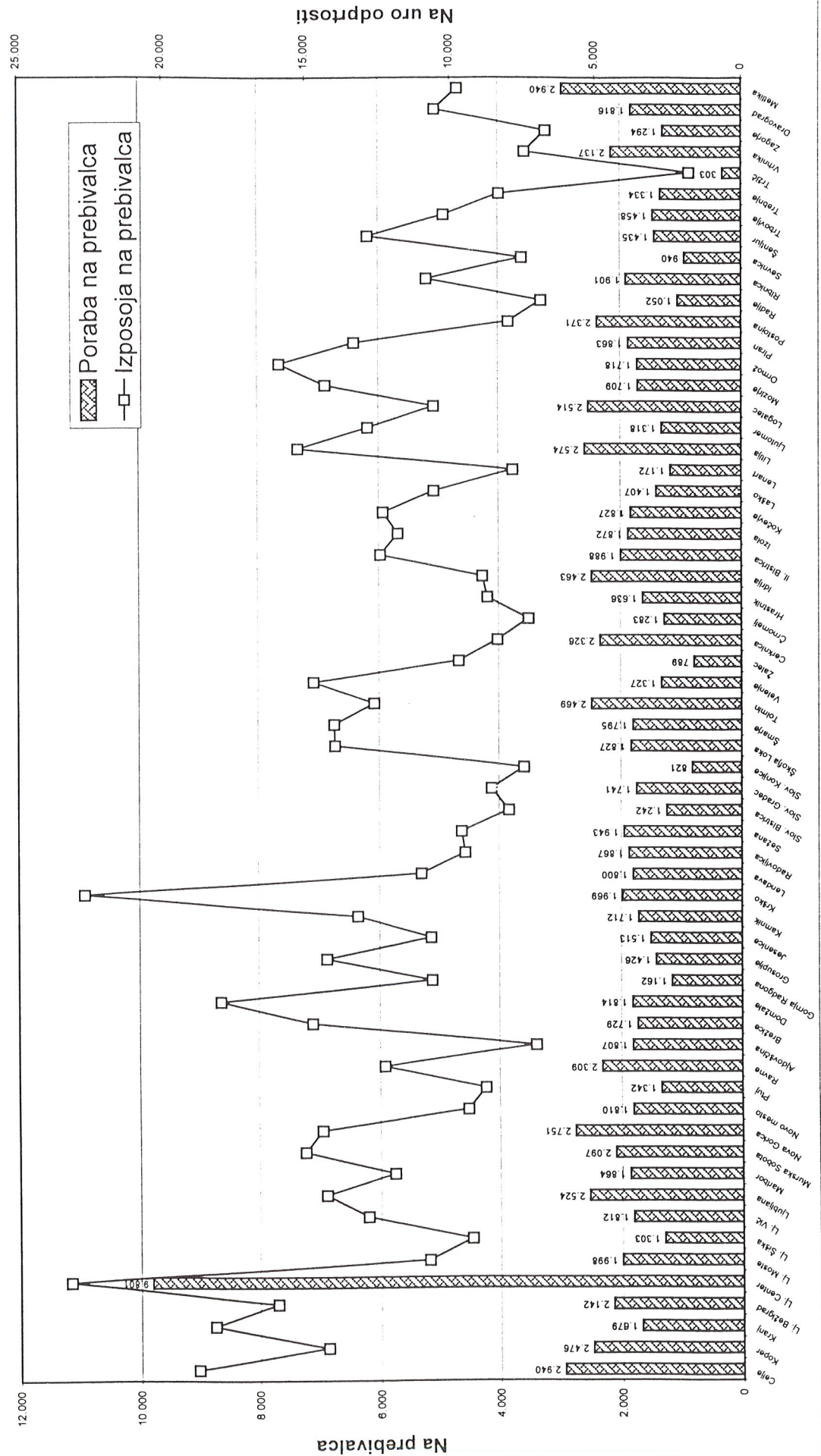
Razpoložljiv čas delavca za posameznega obiskovalca

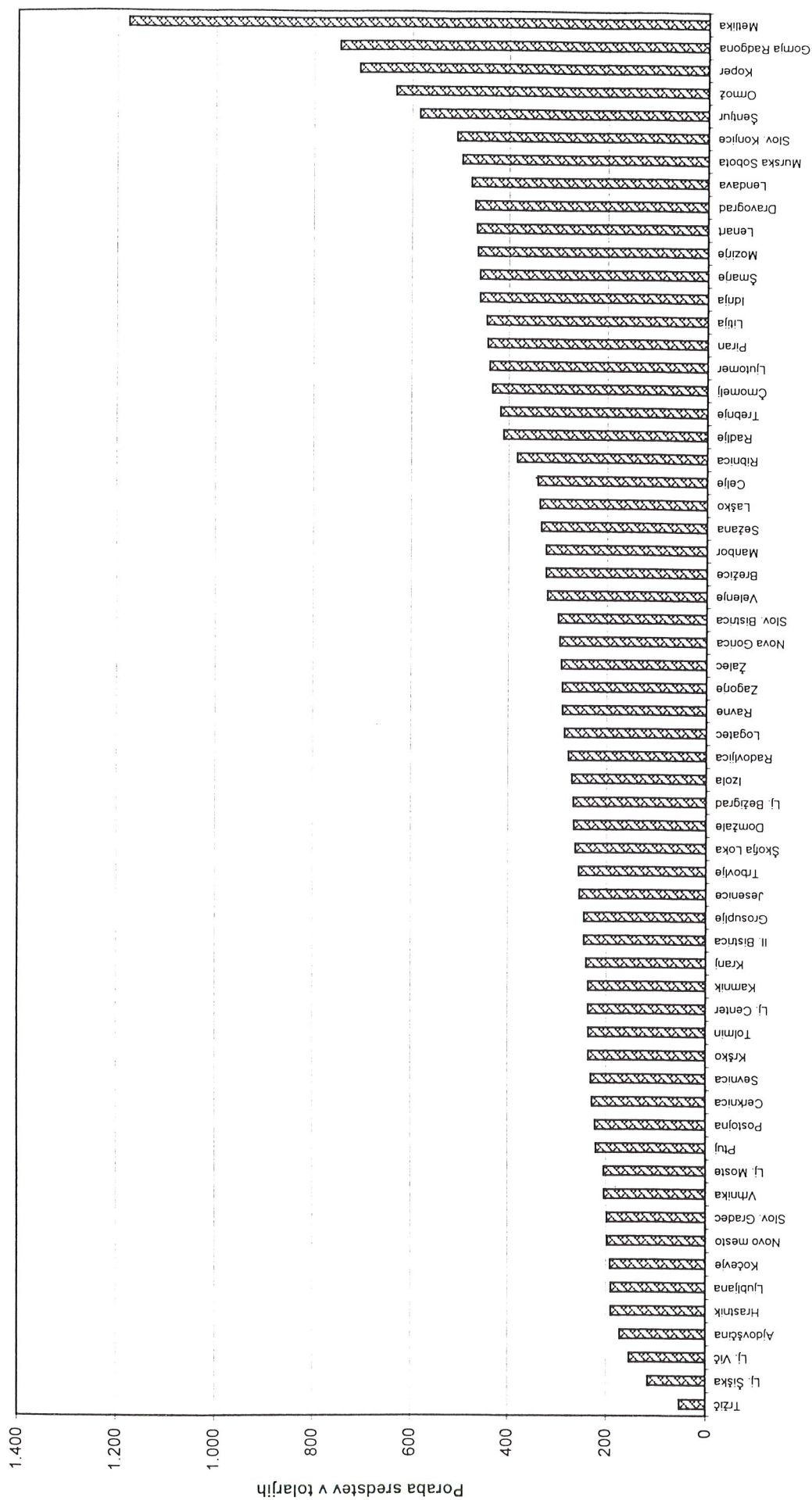
Opomba: delavci so strokovni delavci skupaj z manipulant; obiskovalci so obiskovalci zaradi izposoje na dom in uporabe gradiva v knjižnici.

(c) NUK 1998

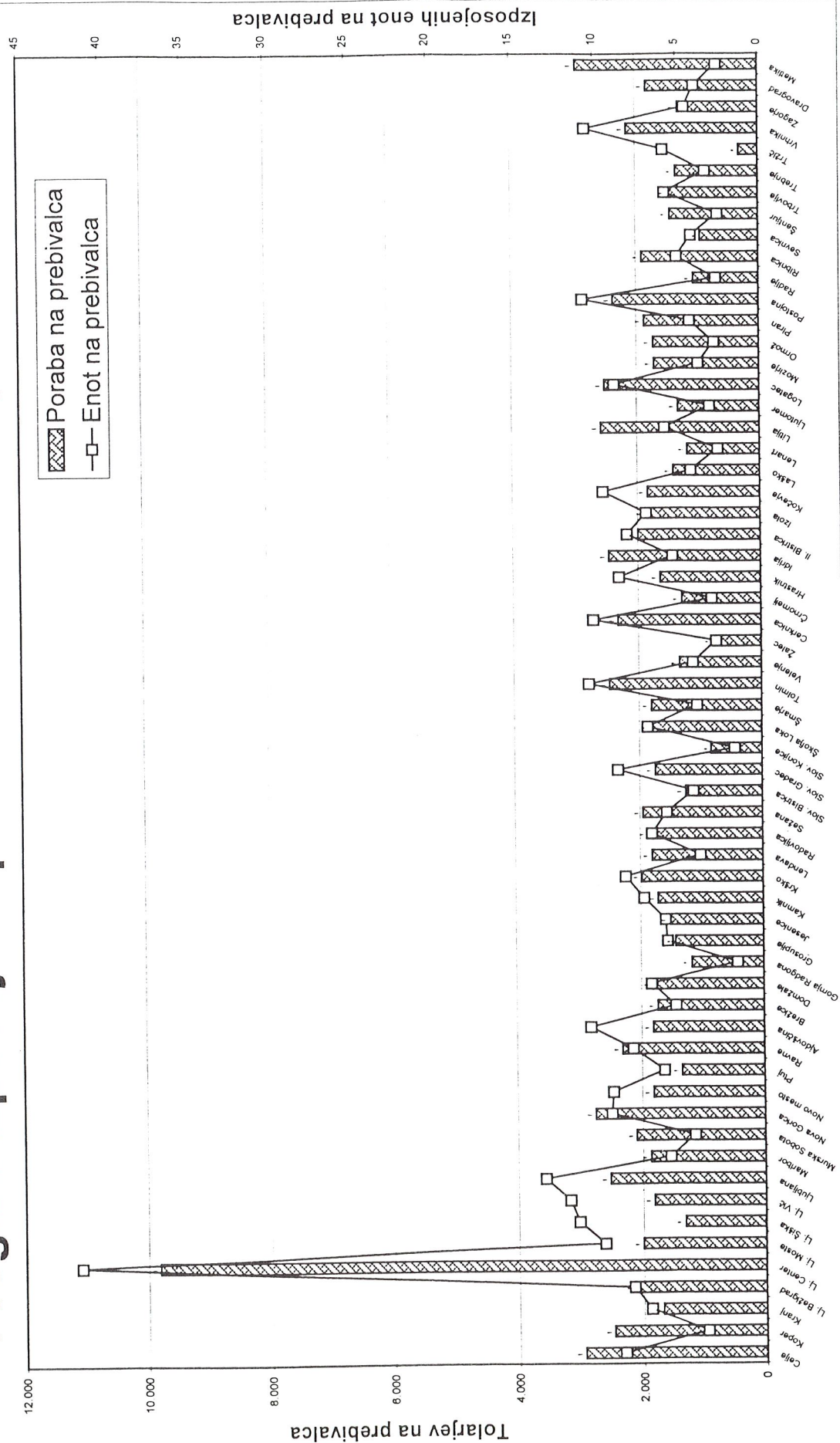
Pregled porabe sredstev

Poraba sredstev na posamezno izposajo

Pregled izposoje in porabe sredstev na prebivalca

STROKOVNO POSVETOVANJE IN SKUPŠČINA ZBDS
NORMATIVNI POLOŽAJ KNJIŽNIČARSTVA
Celje, Celjski dom, 7. - 9. oktober 1998

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju ZBDS:

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Delovno mesto: _____

Naslov: _____

Tel./fax: _____ E-mail: _____

Član društva bibliotekarjev (katerega): _____

Plačana članarina za leto 1998 (da, ne, kdaj): _____

Obkrožite: 3 dni 1. dan 2. dan 3. dan

Višina **kotizacije** za udeležbo znaša *za člane 20.000 SIT, za nečlane pa 25.000 SIT.*

Višina kotizacije za enodnevno udeležbo znaša *za člane 15.000 SIT, za nečlane pa 20.000 SIT.*

Rok prijave in plačila kotizacije je **15. september 1998.**

Kotizacijo vplačajte na ŽR ZBDS Ljubljana, 50100-678-47436. Prosimo vas, da prijavnici priložite dokazilo o plačilu.

Datum: _____

Podpis: _____

Prijave sprejemamo do **15. septembra 1998** na naslov: *ZBDS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana.*
Prijavnici obvezno priložite dokazilo o plačilu kotizacije.

STROKOVNO POSVETOVANJE IN SKUPŠČINA ZBDS
NORMATIVNI POLOŽAJ KNJIŽNIČARSTVA
Celje, Celjski dom, 7. - 9. oktober 1998

REZERVACIJA HOTELA

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Naslov: _____

Tel./fax: _____ E-mail: _____

Bivanje v hotelu _____ od _____ do _____

Označite izbrano sobo!

enoposteljna soba ☐

troposteljna soba ☐

dvoposteljna soba ☐

štiriposteljna soba ☐

Sobo želim deliti z _____

Storitve lahko poravnate samo s plačilno kartico oz. gotovino.

Svetujemo vam, da pred prijavo pri kontaktni osebi hotela preverite zasedenost sob.

Prijavo rezervacije pošljite **na naslov izbranega hotela** (gl. seznam hotelov) **do 15. septembra 1998.**

SEZNAM HOTELOV

HOTEL CELEIA / B kategorija (TWC)	<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Mariborska cesta 3	enopo. soba 10	5.600,00 SIT
3000 Celje	dvopo. soba 10	4.900,00 SIT
Tel. (063) 443-151	tropo. soba 5	3.300,00 SIT

Telefaks (063) 485-160

Kontaktna oseba: **Bojan ROMIH**

HOTEL EVROPA / B kategorija (TWC)	<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Krekov trg 4	dvopo. soba 43	5.150,00 SIT
3000 Celje	tropo. soba 6	4.450,00 SIT
Tel. (063) 443-400	štiripo. soba 3	4.075,00 SIT

Telefaks (063) 484-343

Kontaktna oseba: **Marko ZDOVC**

HOTEL MERX / B kategorija (TWC)	<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Ljubljanska cesta 39	enopo. soba 5	6.340,00 SIT
3000 Celje	dvopo. soba 10	5.340,00 SIT

Tel. (063) 452-018

Telefaks (063) 451-401

Kontaktna oseba: **Drago VODUŠEK**

HOTEL TURŠKA MAČKA / B kategorija (TWC)	<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Gledališka 7	enopo. soba 6	5.890,00 SIT
3000 Celje	dvopo. soba 12	4.750,00 SIT
Tel. (063) 484-611	tropo. soba 1	4.135,00 SIT

Telefaks (063) 442-908

Kontaktna oseba: **Zinka HLUPIČ**

HOTEL HUM LAŠKO** / B kategorija (TWC)	<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Trg svobode 1	enopo. soba 6	5.225,00 SIT
3270 Laško	dvopo. soba 14	4.037,00 SIT

Tel. (063) 731-499

Telefaks (063) 731-736

Kontaktna oseba: **Jože Aškerc**

ZDRAVILIŠČE LAŠKO** / B kategorija (TWC)	<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Zdraviliška cesta 4	dvopo. soba 10	8.900,00 SIT***

3270 Laško

Tel. (063) 731-312

Telefaks (063) 731-347

Kontaktna oseba: **Metka KRIVEC**

*Cene veljajo za eno osebo. V primeru sprememb menjalniškega tečaja tujih valut si hoteli pridružujejo pravico do spremembe cen!

**Za udeležence posvetovanja, ki bodo bivali v Laškem, bo organiziran avtobusni prevoz.

***Opozarjamo vas, na novo ceno, ker je pri prejšnjih objavah prišlo do napake!